

Κοινό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
στην Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Διπλωματική Εργασία

**<<Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος. Ρόλοι και Συνεισφορά.
Θεωρητική και εμπειρική διερεύνηση.>>**

της

Δανάης Κολοβού

Επιβλέπων Καθηγητής Α: Παντελίδης Παναγιώτης

Επιβλέπων Καθηγητής Β: Δρογαλάς Γεώργιος

Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2025

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες ο οικονομικός κόσμος χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και από έντονες αλλαγές όπως οι τεχνολογικές εξελίξεις ,η γεωπολιτική και οικονομική αστάθεια και ο διεθνής ανταγωνισμός. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον οι εταιρείες, των οποίων το μέγεθος έχει αυξηθεί καθιστώντας την διαχείρισή τους περισσότερο πολύπλοκη, καλούνται να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν. Δεδομένων όλων αυτών των εξελίξεων ο εσωτερικός αλλά και ο εξωτερικός έλεγχος αποτελούν δυο πεδία ζωτικής σημασίας για τους οργανισμούς τα οποία μάλιστα καθίσταται αναγκαίο να διερευνηθούν περαιτέρω. Στην παρούσα διπλωματική εργασία θα εξετάσουμε τη συμβολή αλλά και τον ρόλο του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στην εύρυθμη λειτουργία των οργανισμών. Μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης αλλά και με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου διεξάγουμε μια εμπειρική έρευνα κατά την οποία προκύπτουν συμπεράσματα όπως η θετική συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην διαχείριση κινδύνου, στην ανίχνευση ατασθαλιών και στην συμμόρφωση του οργανισμού στους νόμους και τους κανόνες. Επιπρόσθετα προκύπτουν συμπεράσματα όπως η θετική συμβολή του εξωτερικού ελέγχου στην αύξηση της εγκυρότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, στην διευκόλυνση της άντλησης κεφαλαίων από τους επενδυτές και στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος. Επίσης συμπεραίνουμε μέσω της έρευνας ότι η συνεργασία μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου είναι πολύ σημαντική.

Λέξεις κλειδιά: Εσωτερικός, εξωτερικός , έλεγχος, πολυπλοκότητα, εξελίξεις, εταιρείες.

Abstract

In recent decades, the economic world has been characterized by complexity and intense changes such as technological developments, geopolitical and economic instability and international competition. In this environment companies, whose size has increased making their management more complex, are called upon to survive and grow. Given all these developments, both internal and external audit are two areas of vital importance for organizations, and it becomes necessary to explore them further. In this thesis we will examine the contribution and the role of internal and external audit in the smooth functioning of organizations. Through a literature review and also by using an electronic questionnaire, we conduct an empirical research in which conclusions such as the positive contribution of internal audit in risk management, detection of irregularities and compliance of the organization with laws and regulations are drawn. In addition, conclusions such as the positive contribution of external audit in increasing the validity of financial statements, facilitating the raising of capital from investors and upgrading the accounting system are also drawn. We also conclude through the research that cooperation between internal and external audit is very important.

Keywords: Internal, external, audit, complexity, developments, companies.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	3
Abstract.....	4
Κατάλογος Πινάκων	6
Κατάλογος Διαγραμμάτων	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ-ΣΚΟΠΟΣ	8
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	11
1.1 Έννοια εσωτερικού ελέγχου	11
1.1.1 Συστατικά μέρη του εσωτερικού ελέγχου	11
1.1.2 Οι Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου	12
1.1.3 Περιορισμοί εσωτερικού ελέγχου	14
1.2 Έννοια εξωτερικού ελέγχου	15
1.2.1 Σημασία εξωτερικού ελέγχου.....	15
1.2.2 Οφέλη εξωτερικού ελέγχου	16
1.2.3 Σύγκριση εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	18
2.1Ο Ρόλος και οι παράγοντες που επηρεάζουν των εσωτερικό έλεγχο.....	18
2.2Ο Ρόλος και οι παράγοντες που επηρεάζουν των εξωτερικό έλεγχο.....	22
2.3 Συνεργασία εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	30
3.1 Σκοπός έρευνας.....	30
3.2 Ερωτηματολόγιο έρευνας.....	30
3.3 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	32
4.1 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	58
5.1 Συμπεράσματα έρευνας.....	58
5.2 Περιορισμοί έρευνας	60
Ελληνική βιβλιογραφία.....	61
Ξένη Βιβλιογραφία.....	61
Ιστοσελίδες	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	64
Δήλωση περί μη λογοκλοπής.....	67

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 1	32
Πίνακας 2: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 2	33
Πίνακας 3: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 3	34
Πίνακας 4: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 4	35
Πίνακας 5: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 5	36
Πίνακας 6: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 6	37
Πίνακας 7: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 7	38
Πίνακας 8: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 8	39
Πίνακας 9: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 9	40
Πίνακας 10: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 10	41
Πίνακας 11: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 11	42
Πίνακας 12: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 12	43
Πίνακας 13: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 13	44
Πίνακας 14: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 14	45
Πίνακας 15: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 15	46
Πίνακας 16: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 16	47
Πίνακας 17: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 17	48
Πίνακας 18: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 18	49
Πίνακας 19: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 19	50
Πίνακας 20: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 20	51
Πίνακας 21: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 21	52
Πίνακας 22: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 22	53
Πίνακας 23: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 23	54
Πίνακας 24: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 24	55
Πίνακας 25: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 25	56
Πίνακας 26: Στατιστικά αποτελέσματα ερώτησης 26	57

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Διάγραμμα σε μορφή πίτας ερώτησης 1	32
Διάγραμμα 2: Διάγραμμα σε μορφή πίτας ερώτησης 2	33
Διάγραμμα 3: Διάγραμμα σε μορφή πίτας ερώτησης 3	34
Διάγραμμα 4: Διάγραμμα σε μορφή πίτας ερώτησης 4	35
Διάγραμμα 5: Διάγραμμα σε μορφή πίτας ερώτησης 5	36
Διάγραμμα 6: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 6	37
Διάγραμμα 7: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 7	38
Διάγραμμα 8: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 8	39
Διάγραμμα 9: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 9	40
Διάγραμμα 10: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 10	41
Διάγραμμα 11: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 11	42
Διάγραμμα 12: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 12	43
Διάγραμμα 13: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 13	44
Διάγραμμα 14: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 14	45
Διάγραμμα 15: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 15	46
Διάγραμμα 16: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 16	47
Διάγραμμα 17: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 17	48
Διάγραμμα 18: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 18	49
Διάγραμμα 19: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 19	50
Διάγραμμα 20: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 20	51
Διάγραμμα 21: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 21	52
Διάγραμμα 22: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 22	53
Διάγραμμα 23: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 23	54
Διάγραμμα 24: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 24	55
Διάγραμμα 25: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 25	56
Διάγραμμα 26: Διάγραμμα σε μορφή ράβδων ερώτησης 26	57

ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ-ΣΚΟΠΟΣ

Από την αρχή της παγκοσμιοποίησης έως και τώρα, ο εσωτερικός έλεγχος έχει αποκτήσει ακόμα μεγαλύτερη σημασία για τις εταιρείες διότι έχουν αυξηθεί τα περιστατικά ατασθαλιών, κλοπών, απατών, διαφθοράς και κακής διαχείρισης στον εταιρικό κόσμο σε συνδυασμό με ένα ιδιαίτερος ανταγωνιστικό, μεταβαλλόμενο και απρόβλεπτο μακρό-περιβάλλον. Τα αυξανόμενα αυτά περιστατικά έχουν δημιουργήσει ένα περιβάλλον το οποίο χαρακτηρίζεται από ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις για τους εσωτερικούς ελεγκτές, οι οποίοι πρέπει να προβαίνουν στην ανάπτυξη προγραμμάτων με σκοπό την καταπολέμηση αυτών των κινδύνων αλλά και να προσθέτουν αξία στις εταιρείες(Μάρκου, 2023). Πιο συγκεκριμένα, η αναμόρφωση των οργανισμών και των βιομηχανιών από τις κανονιστικές πολυπλοκότητες και τις τεχνολογικές εξελίξεις δημιουργούν πολλούς κινδύνους από τη γεωπολιτική αστάθεια μέχρι και τις κυβερνοαπειλές. Ο εσωτερικός έλεγχος καλείτε να αντιμετωπίσει τυχόν επερχόμενες απειλές δρώντας προληπτικά σαν διαχειριστής κινδύνων , παρακολουθώντας το περιβάλλον που μεταβάλλεται και προσαρμόζοντας τις στρατηγικές και τα σχέδια του ελέγχου. Η κύρια αποστολή του εσωτερικού ελέγχου είναι η παροχή αντικειμενικής και ανεξάρτητης διαβεβαίωσης ότι οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου, διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων είναι αποτελεσματικές και ότι ευθυγραμμίζονται με την πολιτική και τους στόχους της εταιρείας. Επίσης, οι υψηλές προσδοκίες αλλά η αύξηση της κανονιστικής εποπτείας από το ενδιαφερόμενα μέρη χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εποχή και οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου δρουν ως αμυντικός μηχανισμός της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς και της μη συμμόρφωσης. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει ακόμη στο να διασφαλίζεται η ηθική λειτουργία του οργανισμού, η διαφάνεια και η συμμόρφωση απέναντι στους νόμους μειώνοντας τις οικονομικές και νομικές ευθύνες και αυξάνοντας τη φήμη των οργανισμών. Οι εσωτερικοί ελεγκτές επίσης αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων κυβερνοασφάλειας, εκτιμούν τα πλαίσια διακυβέρνησης των δεδομένων και προάγουν κουλτούρα ευαισθητοποίησης σε σχέση με την ασφάλεια των πληροφοριών διαδραματίζοντας σπουδαίο ρόλο εν μέσω αυξανόμενων κυβερνοεπιθέσεων και παραβιάσεων δεδομένων(Σάββα, 2023) .

Πολλές αλλαγές παρατηρούνται και στον εξωτερικό έλεγχο ο οποίος καλείται να αναλύσει δεδομένα μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα, οικονομικές αποδόσεις ,γεωπολιτικές αλλαγές, αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, προστασία δεδομένων, απειλές στον κυβερνοχώρο κ.α. Ο εξωτερικός έλεγχος

συνδέεται πλέον σε μεγαλύτερο βαθμό με την λήψη αποφάσεων και την στρατηγική της εταιρείας και το πώς γίνεται η έκφραση και η ενσωμάτωσή τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ο οικονομικός έλεγχος αλλάζει μορφή και γίνεται πιο <<ζωντανός>> και επιτρέπει στον ελεγκτή την ανάπτυξη μιας επιχειρηματικής οπτικής με το να αφιερώνει περισσότερο χρόνο στις περιοχές με πιο μεγάλο ελεγκτικό κίνδυνο, στα πιο σημαντικά θέματα που αφορούν τον έλεγχο και στις πιο σημαντικές εκτιμήσεις των διοικήσεων (Καμινάρης, 2022). Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της στροφής του στην επισκόπηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης εταιρείας που σχετίζεται με τις δικλίδες ασφαλείας που χρησιμοποιεί η ίδια η εταιρεία και αφορά το σύστημα χρηματοοικονομικής τους διαχείρισης είναι ο νόμος του 2002 Sarbanes – Oxley των ΗΠΑ. Σύμφωνα με το νόμο αυτό οι εταιρείες που ασχολούνται με την αγοραπωλησία μετοχών θα πρέπει να έχουν ορίσει δικλίδες ασφαλείας με σκοπό την ασφαλή χρηματοοικονομική διαχείριση, να αξιολογούν και να πιστοποιούν την επάρκεια τους ο οικονομικός διευθυντής, ο διευθύνων σύμβουλος αλλά και ο εξωτερικός ελεγκτής (Καββαθάς, 2024).

Πολλές έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί τόσο για τον εσωτερικό όσο και για τον εξωτερικό έλεγχο. Όμως λόγω των συνεχών εξελίξεων και αλλαγών τα τελευταία χρόνια καθίσταται απαραίτητο να διερευνηθεί περαιτέρω η λειτουργία τους. Μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και με την παράθεση προηγούμενων εμπειρικών ερευνών θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε και να εμβαθύνουμε στην αναγκαιότητα του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου και του ρόλου που διαδραματίζουν στη σύγχρονη εποχή. Με την διεξαγωγή έρευνας μέσω ερωτηματολογίου διαπιστώνουμε ότι η συνεισφορά του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου όπως και η συνεργασία τους είναι πολλή σημαντική για την εύρυθμη λειτουργία των οργανισμών.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείτε από την εισαγωγή της εργασίας όπου εκεί αναφέρονται η αναγκαιότητα και ο σκοπός της, από την διάρθρωση της εργασίας και από ακόμη πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση όπου παρουσιάζεται η έννοια του εσωτερικού ελέγχου, τα βασικά μέρη από τα οποία αποτελείται που είναι το περιβάλλον ελέγχου, η αξιολόγηση κινδύνου, το πληροφοριακό σύστημα, οι διαδικασίες ελέγχου και η παρακολούθηση ελέγχων. Ακολουθεί η ανάλυση των διαδικασιών ελέγχου και οι περιορισμοί που αντιμετωπίζει ο εσωτερικός έλεγχος.

Έπειτα παρουσιάζεται η έννοια του εξωτερικού ελέγχου και η σημαντικότητα του μέσω απαντήσεων σε τρία θεμελιώδη ερωτήματα. Οι απαντήσεις των ερωτημάτων αυτών συνοψίζονται στην απόσταση, στις συνέπειες σφαλμάτων, στη σύγκρουση συμφερόντων και στην πολυπλοκότητα. Ακολουθεί η παρουσίαση των ωφελειών του εξωτερικού ελέγχου αλλά και η σύγκριση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο διενεργείται η επισκόπηση ερευνών όπου παρουσιάζονται διάφορες εμπειρικές έρευνες, οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορα γεωγραφικά μέρη αλλά και σε διαφορετικά οργανωτικά και νομοθετικά πλαίσια. Αρχικά αναλύονται οι παράγοντες που επηρεάζουν των εσωτερικό έλεγχο όπως είναι η εταιρική διακυβέρνηση, η ανεξαρτησία του ελεγκτή, η διαχείριση κινδύνου και η χρήση της τεχνολογίας αλλά και ο ρόλος που διαδραματίζει. Έπειτα αναλύονται οι παράγοντες που επηρεάζουν τον εξωτερικό έλεγχο και ο ρόλος του. Τέλος παρουσιάζεται το γιατί είναι σημαντική η συνεργασία μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο σκοπός της έρευνας, η παρουσίαση της μορφής του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της έρευνας καθώς και η κλίμακα των απαντήσεων στην οποία καλούνται οι συμμετέχοντες να απαντήσουν αλλά και η μέθοδος ανάλυσης δεδομένων που στην προκειμένη περίπτωση είναι εκείνη της απλής περιγραφικής στατιστικής με τη χρήση διαγραμμάτων σε μορφή πίτας και ράβδων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας μέσω της απλής περιγραφικής στατιστικής με τη χρήση πινάκων που δείχνουν τη συχνότητα, τα ποσοστά και τα αθροιστικά ποσοστά των απαντήσεων. Ακόμη γίνεται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων με τη μορφή διαγραμμάτων.

Στο πέμπτο κεφάλαιο και τελευταίο της διπλωματικής εργασίας παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που έχουν προκύψει από την έρευνα αλλά και τυχόν περιορισμοί που έχουν προκύψει κατά τη συγγραφή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 Έννοια εσωτερικού ελέγχου

Οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών είναι πολύ σημαντικό να δίνουν μια πιστή διατύπωση των λειτουργιών τους. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να περιέχουν οι οικονομικές καταστάσεις σημαντικά σφάλματα. Ο εσωτερικός έλεγχος λοιπόν είναι η διαδικασία που επιτυγχάνει αυτόν τον στόχο μέσω της επαλήθευσης της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και των λογιστικών αρχείων προστατεύοντας τα περιουσιακά στοιχεία των εταιρειών(Needles et al, 2016).

1.1.1 Συστατικά μέρη του εσωτερικού ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος θα μπορούσε να αναλυθεί σε πέντε συστατικά μέρη

- **Περιβάλλον ελέγχου.** Το περιβάλλον του εσωτερικού ελέγχου έχει να κάνει με τον τρόπο με τον οποίο διοικείται μια εταιρεία. Ένα Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο είναι έντιμο αποτελεί το καλύτερο σημείο αναφοράς για όλους τους υπόλοιπους υπαλλήλους. Τα υψηλόβαθμα στελέχη θα πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη στον εσωτερικό έλεγχο για να μπορούν και η υπόλοιποι υπάλληλοι να τον πάρουν στα σοβαρά. Ένα βασικό στοιχείο που αφορά το περιβάλλον ελέγχου και υιοθετούν τα ανώτερα στελέχη στην εταιρεία είναι η διαμόρφωση ενός κώδικα ηθικής που έχει να κάνει με απαγορεύσεις ενεργειών που περικλείουν σύγκρουση συμφερόντων ,με απαγορεύσεις προμηθειών ή δωροληψιών από προμηθευτές ή πελάτες αλλά και με ένα σύνολο διατάξεων με σκοπό την ενθάρρυνση καλών πράξεων ή με σκοπό την κοινωνική εταιρική συμπεριφορά.
- **Αξιολόγηση κινδύνου.** Η αξιολόγηση που έχει να κάνει με τον κίνδυνο μας δίνει κάποιες ενδείξεις για το από πού θα μπορούσαν να ξεκινήσουν απάτες ή σφάλματα. Η εταιρεία θα πρέπει να μπορεί να αναγνωρίσει πιθανούς επιχειρηματικούς κινδύνους αλλά και να μπορεί να μειώσει στο ελάχιστο τις επιπτώσεις τους μέσω διαδικασιών αντιμετώπισης τους. Όλες οι εταιρείες αντιμετωπίζουν διάφορους κινδύνους όπως για παράδειγμα τον κίνδυνο πτώχευσης. Οι διευθυντές των εταιρειών μαζί με τα διοικητικά συμβούλια θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τους κινδύνους αυτούς και να προσπαθούν να σταματήσουν χρηματοοικονομικές και άλλες βλάβες στην εταιρεία ,στους ιδιοκτήτες ,στους υπαλλήλους και στους πιστωτές.
- **Πληροφοριακό σύστημα.** Το πληροφοριακό σύστημα έχει να κάνει με την λογιστική πληροφόρηση που μπαίνει και βγαίνει από την εταιρεία.

Οι μέτοχοι θα πρέπει να έχουν την κατάλληλη πληροφόρηση για να μπορούν να παρακολουθούν τα περιουσιακά στοιχεία και να υπολογίσουν κέρδη και ζημίες. Το σύστημα της επιχείρησης που διαχειρίζεται τα λογιστικά στοιχεία θα πρέπει να αντιλαμβάνεται τις συναλλαγές την ώρα που συμβαίνουν, να κάνει τη σωστή και έγκαιρη καταχώρηση τους, να κάνει τη μεταφορά στο καθολικό και να κάνει την παρουσίαση τους στις οικονομικές καταστάσεις ως υπόλοιπα λογαριασμών ή σημειώσεων.

- **Διαδικασίες ελέγχου.** Οι διαδικασίες ελέγχου δημιουργούνται στο περιβάλλον ελέγχου και του πληροφοριακού συστήματος. Παραδείγματα διαδικασιών ελέγχου είναι ο σωστός διαχωρισμός αρμοδιοτήτων, τα επαρκή αρχεία, οι σωστές εγκρίσεις, οι συγκρίσεις και οι άλλοι έλεγχοι αλλά και οι φυσικές δικλίδες ασφαλείας που προστατεύουν τα περιουσιακά στοιχεία από κλοπές.
- **Παρακολούθηση Ελέγχων.** Η παρακολούθηση Ελέγχου είναι τα αυτιά και τα μάτια που δεν αφήνουν καμία ομάδα ατόμων ή κανένα άτομο να πραγματοποιήσει οποιαδήποτε συναλλαγή μακριά από τον έλεγχο άλλης ομάδας ατόμων ή ενός ατόμου. Τα σύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα παρακολουθούν το μεγαλύτερο κομμάτι των καθημερινών δραστηριοτήτων διαμέσου προγραμματισμένων ελέγχων του πληροφοριακού συστήματος της εταιρείας. Προγράμματα που ασχολούνται με την διαχείριση συστημάτων όπως οι χρηματικές πληρωμές και εισπράξεις μπορούν να δημιουργηθούν με αυτόματες αναφορές εξαιρέσεων (exception reports) για την διαχείριση συναλλαγών που ξεπερνούν προκαθορισμένα όρια όπως για παράδειγμα η πληρωμή μισθοδοσίας όταν ξεπερνάει ένα προκαθορισμένο ποσό, με σκοπό τον έλεγχο από την διοίκηση (Harrison et al, 2015).

Οι εσωτερικοί έλεγχοι είναι πολύ σημαντικοί τόσο που οι κυβερνήσεις έχουν θεσπίσει νόμους κατά τους οποίους οι εταιρείες και ιδιαίτερα εκείνες που ασχολούνται με την αγοραπωλησία μετοχών είναι υποχρεωμένες να έχουν εγκατεστημένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου αλλά και να υποχρεώνουν τους ελεγκτές στην συχνή επανεξέταση όλων των διαδικασιών, των πολιτικών, της οργανωτικής δομής αλλά και της έκδοσης αναφορών σε σχέση με την αξιοπιστία τους. Οι εταιρείες είναι υποχρεωμένες να διορθώνουν τυχόν ατέλειες των ελέγχων και να φροντίζουν για την βελτίωσή τους (Harrison et al, 2015).

1.1.2 Οι Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου

Οι διαδικασίες ελέγχου προστατεύουν τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας και διασφαλίζουν την αξιοπιστία των λογιστικών αρχείων (Needles et al, 2016).

- **Διαχωρισμός αρμοδιοτήτων και έξυπνων πρακτικών προσλήψεων.**
Σε εταιρείες που διαθέτουν σύστημα εσωτερικού ελέγχου δεν πρέπει να

γίνεται παράβλεψη κανενός ουσιαστικού καθήκοντος. Κάθε άτομο είναι σημαντικό στην αλυσίδα που αφορά την πληροφόρηση. Η πρόσληψη αποτελεί την αρχή της αλυσίδας. Κατά την πρόσληψη πρέπει να εξετάζεται το ποιον αλλά και το παρελθόν του υποψηφίου. Η εποπτεία αλλά, η σωστή εκπαίδευση αλλά και οι ανταγωνιστικές αμοιβές εξασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι είναι ικανοί για την εκτέλεση της εργασίας τους. Ακόμη η κατανομή με σαφήνεια των αρμοδιοτήτων σημαίνει και την ολοκλήρωση όλων των σημαντικών εργασιών. Επίσης ο διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων είναι σημαντικός για τη διεκπεραίωση των συναλλαγών. Ο διαχωρισμός θα πρέπει να γίνεται σε τρία μέρη, την διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων, την έγκριση των συναλλαγών και την τήρηση των αρχείων. Για παράδειγμα το λογιστήριο πρέπει να διαχωρίζεται απόλυτα από τα λειτουργικά τμήματα όπως οι πωλήσεις και η παραγωγή. Αν οι υπάλληλοι που πληρώνονται με ποσοστά επί των πωλήσεων μπορούσαν να εγκρίνουν τις πωλήσεις τότε είναι πολύ πιθανό να αλλοιωνόταν το ποσό των πωλήσεων σε σχέση με το ποσό των εισπράξεων.

- **Παρακολούθηση συμμόρφωσης και εγκρίσεις.** Κανένα τμήμα ή πρόσωπο δεν θα πρέπει να αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου μια συναλλαγή αλλά θα πρέπει να ελέγχεται και από κάποιο άλλο τμήμα ή πρόσωπο. Ένας αποτελεσματικός τρόπος επίτευξης της παρακολούθησης της συμμόρφωσης σύμφωνα με τις πολιτικές που ακολουθεί η διοίκηση είναι η χρησιμοποίηση λειτουργικών και ταμειακών προϋπολογισμών. Ο προϋπολογισμός αποτελεί ένα χρηματοοικονομικό πρόγραμμα σε μετρήσιμες ποσότητες που διευκολύνει τον έλεγχο από την κεντρική διοίκηση των καθημερινών δραστηριοτήτων. Τα ηλεκτρονικά συστήματα προγραμματίζονται έτσι ώστε να πραγματοποιούν αναφορές εξαιρέσεων για τα στοιχεία που βρίσκονται εκτός των προϋπολογισμών. Ο επικεφαλής κάθε τμήματος είναι υποχρεωμένος να δικαιολογεί αυτές τις αποκλίσεις και να προβαίνει μέσω διορθωτικών κινήσεων στην εναρμόνιση των πραγματικών ποσών με τα ποσά των προϋπολογισμών. Για να επικυρώνονται τα λογιστικά αρχεία αλλά και η παρακολούθηση της συμμόρφωσης των πολιτικών που υιοθετεί η εταιρεία χρησιμοποιείται από τις περισσότερες εταιρίες ο διαχειριστικός έλεγχος. Ο έλεγχος ή διαχειριστικός έλεγχος αφορά την εξέταση του λογιστικού συστήματος μαζί με τις ασφαλιστικές δικλίδες του και την εξέταση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρείας. Ο διαχειριστικός έλεγχος μπορεί να είναι εσωτερικός ή εξωτερικός. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από υπαλλήλους της εταιρείας οι οποίοι εξασφαλίζουν ότι διενεργούνται αποτελεσματικά οι δραστηριότητες της εταιρείας και ότι οι εργαζόμενοι ακολουθούν τις πολιτικές που έχει υιοθετήσει η εταιρεία. Ο εσωτερικός έλεγχος ασχολείται επίσης με τη συμμόρφωση της εταιρείας με τις υπάρχουσες νομοθετικές διατάξεις. Ο εξωτερικός έλεγχος είναι εντελώς ανεξάρτητος από την εταιρεία. Ασχολείται με τον έλεγχο των

χρηματοοικονομικών καταστάσεων και με το κατά πόσο είναι ακριβείς και αξιόπιστες.

- **Επαρκή αρχεία.** Όλες οι λεπτομέρειες των οικονομικών πράξεων περιέχονται στα λογιστικά αρχεία. Όλες οι κατηγορίες οικονομικών πράξεων θα πρέπει να συνοδεύονται είτε από μηχανογραφημένα αρχεία είτε από δικαιολογητικά έγγραφα. Τα έγγραφα θα πρέπει να φέρουν σωστή αρίθμηση έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης επεξεργασία τους με σκοπό την αποφυγή κλοπών και αναποτελεσματικότητας. Ένα κενό στην αρίθμηση των εγγράφων τονίζει την πιθανότητα να μην έχει πραγματοποιηθεί η καταχώρηση κάποιας συναλλαγής.
- **Περιορισμένη πρόσβαση.** Η πολιτική που υιοθετεί η εκάστοτε εταιρεία θα πρέπει να επιτρέπει με περιορισμούς την πρόσβαση σε περιουσιακά της στοιχεία και μόνο σε εκείνους που τα καθήκοντά τους είναι σχετικά. Η είσοδος σε ηλεκτρονικά αρχεία θα πρέπει να γίνεται μόνο με τη χρήση κωδικών πρόσβασης και τα χειρόγραφα αρχεία να φυλάσσονται σε ασφαλές μέρος. Η πρόσβαση σε ορισμένα αρχεία θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο σε εξουσιοδοτημένα πρόσωπα. Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές της εταιρείας θα πρέπει να διαθέτουν πρόγραμμα αναγνώρισης του χρήστη και τους απαραίτητους κωδικούς πρόσβασης. Τα ηλεκτρονικά αρχεία θα πρέπει να καταχωρούνται με ειδικούς κώδικες να είναι δηλαδή κρυπτογραφημένα έτσι ώστε να μην μπορεί να τα αναγνωρίσει κάποιος ηλεκτρονικός εισβολέας(hacker) ή να μην μπορεί να έχει πρόσβαση κάποιος ο οποίος δεν είναι εξουσιοδοτημένος.
- **Κατάλληλες εγκρίσεις.** Κάθε οικονομική συναλλαγή θα πρέπει να εκτελείτε μόνο με την γενική ή ειδική έγκριση από την διοίκηση. Όσο πιο μεγάλη είναι η συναλλαγή τόσο περισσότερο συγκεκριμένη θα πρέπει να είναι και η έγκριση. Σε περίπτωση που οι συναλλαγές είναι μικρές τότε η διοίκηση μπορεί να μεταφέρει το δικαίωμα έγκρισης στο ανάλογο τμήμα. Για παράδειγμα οι πωλήσεις που γίνονται με πίστωση θα πρέπει να εγκρίνονται από το ανάλογο τμήμα πιστώσεων, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της φερεγγυότητας των πελατών πριν την αποστολή των αγαθών. Με την διαδικασία αυτή διασφαλίζεται ότι η εταιρεία δεν θα κάνει πωλήσεις σε πελάτες που δεν μπορούν να εξοφλήσουν τους λογαριασμούς τους. Οι πολύ μεγάλες συναλλαγές θα πρέπει να φέρουν την έγκριση των ανώτατων διοικητικών στελεχών ή ακόμα και του διοικητικού συμβουλίου(Harrison et al,2015).

1.1.3 Περιορισμοί εσωτερικού ελέγχου

Όλα τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου έχουν αδυναμίες. Οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου πραγματοποιούνται από ανθρώπους, όσο συμβαίνει αυτό ο εσωτερικός έλεγχος θα είναι ευάλωτος σε ανθρώπινα λάθη. Τα λάθη αυτά μπορεί να προκύπτουν ως αποτέλεσμα κακής κρίσης, σύγχυσης ,λάθος κατανόησης ή απάτης. Ο διαχωρισμός των καθηκόντων είναι δυνατόν να ξεπεραστεί μέσα από την κρυφή συμφωνία υπαλλήλων με σκοπό την εξαπάτηση της εταιρείας. Ακόμη

οι διαδικασίες που έχουν υιοθετηθεί από την εταιρεία μπορεί να μην καθίστανται αποδοτικές στα λάθη ή στη μη ειλικρίνεια των υπαλλήλων και έλεγχοι που στην αρχή ήταν αποδοτικοί μπορεί πλέον να είναι αναποτελεσματικοί λόγω αλλαγών των συνθηκών. Τέλος σε κάποιες περιπτώσεις η εγκατάσταση και η διατήρηση συστημάτων ελέγχου τα οποία είναι περίπλοκα μπορεί να έχουν υψηλότερο κόστος απ' ότι όφελος. Για παράδειγμα όταν μιλάμε για μια εταιρεία μικρού μεγέθους το να εμπλακεί ενεργά ο ιδιοκτήτης μπορεί πρακτικά να υποκαταστήσει τον διαχωρισμό των καθηκόντων (Needles et al, 2016).

1.2 Έννοια εξωτερικού ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος έχει ως κύριο στόχο να ελέγχει τις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών. Οι οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τον ισολογισμό, την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, τον πίνακα διάθεσης των αποτελεσμάτων και το προσάρτημα. Οι ορκωτοί ελεγκτές-λογιστές διενεργούν τον παραπάνω έλεγχο. Μετά το πέρας του ελέγχου θα πρέπει να συνταχθεί η έκθεση του ελεγκτή, να γίνει η επισύναψή της κάτω από τον ισολογισμό και να γίνει η δημοσιοποίηση τους μαζί με τις ανάλογες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (Ζωίτσας, 2017).

1.2.1 Σημασία εξωτερικού ελέγχου

Οι Porter, Simon και Hatherly θέτουν τρία ερωτήματα τα οποία είναι βασικά για την κατανόηση του γιατί είναι απαραίτητος ο εξωτερικός έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

- ✓ Γιατί να είναι αναξιόπιστες οι πληροφορίες που δίνονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις;
- ✓ Γιατί είναι σημαντικό για τους αποδέκτες οι πληροφορίες που δίνονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις να είναι αξιόπιστες;
- ✓ Γιατί δεν γίνεται ο έλεγχος από τους ίδιους τους αποδέκτες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;

Τέσσερις βασικοί παράγοντες δίνουν τις απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα.

1) Απόσταση. Εκείνοι που χρησιμοποιούν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν μπορούν να κάνουν την εξακρίβωση της αξιοπιστίας των πληροφοριών καθώς δεν βρίσκονται ανά πάσα στιγμή μέσα στην εταιρεία.

2) Συνέπειες σφαλμάτων. Εκείνοι που χρησιμοποιούν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις βασίζονται σε αυτές για την λήψη των επενδυτικών τους αποφάσεων και δεν μπορούν να πάρουν το ρίσκο της λήψης μιας τέτοιας απόφασης βασισμένοι σε λανθασμένα ή ψευδή στοιχεία.

3) Σύγκρουση συμφερόντων. Από την μία πλευρά οι Διοικήσεις των εταιρειών που καταρτίζουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μπορεί να κάνουν την προσπάθεια να δείξουν μια καλύτερη εικόνα της εταιρείας σε σχέση με την πραγματική. Από την άλλη πλευρά οι μέτοχοι, οι τράπεζες και οι λοιποί δανειστές επιθυμούν να γνωρίζουν την πραγματική κατάσταση της εταιρείας αφού διακινδυνεύουν τα περιουσιακά στοιχεία και τα συμφέροντά τους.

4) Πολυπλοκότητα. Όσο μεγαλώνει το μέγεθος των εταιρειών τόσο μεγαλώνει και ο αριθμός των συναλλαγών. Μάλιστα τα τελευταία χρόνια τα λογιστικά συστήματα και οι συναλλαγές έχουν γίνει ιδιαιτέρως πολύπλοκα και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη αύξησης της πιθανότητας να διαπραχθεί κάποιο σφάλμα και οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να μην διαθέτουν την κατάλληλη γνώση για την εξέταση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας των πληροφοριών που τους δίνονται. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι αν και το κόστος που επωμίζεται η εταιρεία για τον εξωτερικό έλεγχο είναι υψηλό αποκομίζει πολλαπλά οφέλη. Αρχικά το λογιστικό της σύστημα αλλά και η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού της ελέγχου συνεχώς βελτιώνονται. Οι λογιστικές της καταστάσεις αποκτούν νομιμότητα και οι δημοσιευμένες λογιστικές τις καταστάσεις γίνονται έγκυρες και πιο ολοκληρωμένες αφού συνοδεύονται από πιστοποιητικό ελέγχου. Η θέση των στελεχών της εταιρείας είτε ενισχύεται είτε αποδυναμώνεται απέναντι στους μετόχους ανάλογα με τα αποτελέσματα του ελέγχου. Διευκολύνεται ο φορολογικός έλεγχος αφού ο εφοριακός ελεγκτής χρειάζεται λιγότερο χρόνο για τη διενέργεια του ελέγχου και διευκολύνεται και η άντληση κεφαλαίων από την εταιρεία αφού ο ορθά πληροφορημένος επενδυτής έρχεται αντιμέτωπος με μικρότερο κίνδυνο(Ζωίτσας, 2017).

1.2.2 Οφέλη εξωτερικού ελέγχου

Μέσω του εξωτερικού ελέγχου εξασφαλίζεται μια καλή εικόνα προς τους μετόχους και τους επενδυτές, η συνεχής βελτίωση του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και η καλή λειτουργία της εταιρείας. Επιπλέον σύμφωνα με τους Porter, Simon και Hatherly υπάρχουν και άλλες ωφέλειες από τον εξωτερικό έλεγχο. Συγκεκριμένα, ο εξωτερικός ελεγκτής γνωρίζει πλήρως την οικονομική κατάσταση της εταιρείας και είναι αντικειμενικός άλλα και ανεξάρτητος από την Διοίκηση. Επομένως είναι σε θέση να ασκήσει κριτική αλλά και να συμβουλευτεί την διοίκηση για θέματα ανάπτυξης του φορολογικές συμβουλές. Κοιτάζοντας τον εξωτερικό έλεγχο σφαιρικά θα λέγαμε ότι ωφελεί και όλη την κοινωνία αφού βοηθάει στην εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των αγορών και ταυτόχρονα εξασφαλίζει και την ακεραιότητα κάθε Διοίκησης των εταιρειών(Ζωίτσας, 2017).

1.2.3 Σύγκριση εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου

Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου αποτελείται από τη μεταφορά όλων των μηνυμάτων, εντολών και αντιδράσεων στην διοίκηση αλλά και στα υπόλοιπα ιεραρχικά επίπεδα της διοίκησης. Γενικότερα, όταν μιλάμε για σύστημα αναφερόμαστε σε μια ταξινόμηση, σε ένα σύνολο εννοιών, δραστηριοτήτων, κανόνων, ατόμων και μέσων τα οποία αλληλοσχετίζονται με σκοπό την επίτευξη αντικειμενικών επιδιώξεων και σκοπών. Σαν σύστημα αξιολογείται από τον εσωτερικό έλεγχο. Ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει ένα εύρη ρόλο αφού η δραστηριότητα του δεν περιορίζεται μόνο σε οικονομικά δεδομένα. Αντίθετα ο εξωτερικός έλεγχος περιορίζεται στο να αξιολογεί και να πιστοποιεί τις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας. Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος επί της ουσίας διαφέρουν ως προς το αντικείμενο ελέγχου, ως προς το υποκείμενο δηλαδή ποιος πραγματοποιεί τον έλεγχο και με ποια προσόντα και ως προς τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται. Ο εξωτερικός έλεγχος έχει χαρακτήρα κατασταλτικό ενώ ο εσωτερικός έλεγχος έχει χαρακτήρα προληπτικό. Ακόμη οι εξωτερικοί ελεγκτές αποτελούν μέρος ανεξάρτητων εταιρειών και δεν έχουν κάποια εξαρτημένη εργασιακή σχέση με αυτόν στον οποίο διενεργείται ο έλεγχος. Οι εσωτερικοί ελεγκτές από την άλλη αμείβονται από την ίδια την εταιρεία κάτι που θα λέγαμε ότι δεν ταιριάζει στην ανεξάρτητη φύση του εσωτερικού ελεγκτή και γι' αυτό παρατηρείται πολλές φορές να ασκεί με πλημμέλεια τα καθήκοντά του εξαιτίας κακής συναδελφικής ή υπαλληλικής σχέσης.

Τέλος θεωρείται σημαντικό ο εξωτερικός και εσωτερικός έλεγχος να συνεργάζονται με σκοπό τη μείωση της επικάλυψης των εργασιών είτε του ενός είτε του άλλου. Πιο παλιά οι διαφορές μεταξύ εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου ήταν πιο διακριτές αφού οι εξωτερικοί ελεγκτές έπρεπε να δίνουν αναφορά στη Γενική συνέλευση των μετόχων ενώ οι εσωτερικοί ελεγκτές έπρεπε να δίνουν αναφορά στη διοίκηση. Πλέον λόγω των απαιτήσεων που απορρέουν από τις βέλτιστες πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να δίνουν αναφορά στην επιτροπή ελέγχου η οποία αποτελεί ανεξάρτητη υποεπιτροπή του Διοικητικού συμβουλίου, με στόχο την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους και την αποτελεσματικότερη προστασία των συμφερόντων των μετόχων αλλά και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων της επιχείρησης(Καββαθάς, 2024). Οι εσωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να τηρούν στάση συνεργασίας, συναίνεσης και βοήθειας προς τους εξωτερικούς ελεγκτές γιατί η συμβολή του εσωτερικού ελέγχου μειώνει το κόστος των εξωτερικών ελέγχων. Ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να προβαίνει στο συντονισμό των προσπαθειών των εξωτερικών συμβούλων και των εξωτερικών ελεγκτών έτσι ώστε να αποφεύγονται οι διπλές προσπάθειες κάτι που σημαίνει περιορισμό στις δαπάνες. Θα πρέπει να υπάρχει η διασφάλιση ότι η εργασία που γίνεται από τους εσωτερικούς ελεγκτές δεν επαναλαμβάνεται από τους εξωτερικούς συμβούλους και ελεγκτές κάτι που θα σήμαινε επιπλέον κόστος για την εταιρεία(Papastathis, 2024).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1Ο Ρόλος και οι παράγοντες που επηρεάζουν των εσωτερικό έλεγχο

Στο σύγχρονο συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο οι επιχειρήσεις προσπαθούν να ανταποκριθούν στις αλλαγές των οικονομικών εξελίξεων, στο διεθνή ανταγωνισμό, στον εκσυγχρονισμό που είναι πλέον αναγκαίος, στη αποκάλυψη και αποφυγή ατασθαλιών αλλά και στην αντικειμενική πληροφόρηση κάτι που καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου από ικανότατους εσωτερικούς ελεγκτές. Σε αυτή την ενότητα εμβαθύνουμε στη κατανόηση του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου βασιζόμενοι σε διάφορες επιστημονικές μελέτες που αναλύουν τον ρόλο αλλά και τους παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Οι μελέτες διενεργούνται σε διάφορα γεωγραφικά μέρη αλλά και σε διάφορα οργανωτικά πλαίσια και αποκαλύπτουν τη σημαντικότητα του εσωτερικού ελέγχου για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των οργανισμών. Διερευνούν παράγοντες όπως η εταιρική διακυβέρνηση, η χρήση της τεχνολογίας, η διαχείριση κινδύνου, η ανεξαρτησία των ελεγκτών και τη σχέση τους με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα των ερευνών μας προσφέρουν γνώσεις για την βαθύτερη κατανόηση των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και επισημαίνουν τους τομείς που χρειάζονται βελτίωση για να είναι ο εσωτερικός έλεγχος περισσότερο αποτελεσματικός.

Δύο χρόνια πριν, οι Hasan, Kiran, Gul, Khatatbeh και Zainab (2023) διερευνούν λεπτομερώς τις αντιλήψεις των λογιστών αλλά και των εξωτερικών και εσωτερικών ελεγκτών σε σχέση με τον αντίκτυπο που έχει η εταιρική διακυβέρνηση και η τεχνολογία πληροφοριών στην πρόληψη αλλά και τον εντοπισμό της απάτης στους οργανισμούς. Συλλέγουν δεδομένα από 250 εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές αλλά και χρηματοοικονομικούς λογιστές στον ιδιωτικό τραπεζικό τομέα του Πακιστάν με τη χρήση ερωτηματολογίων τα οποία αναλύουν με τη βοήθεια της περιγραφικής στατιστικής. Η μελέτη τονίζει την αποτελεσματικότητα που έχει η ελεγκτική επιτροπή στην πρόληψη απάτης και τη σημαντικότητα της διάθεσης κονδυλίων στα τμήματα ελέγχου. Ακόμη τονίζει την βελτίωση της πρόληψης απάτης από τη χρήση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και από τη χρήση της πληροφορικής αλλά και τα οφέλη που προκύπτουν από την ενσωμάτωση τεχνολογικών λύσεων στα μέτρα για την καταπολέμηση της απάτης. Από την άλλη πλευρά υποδεικνύει την ανάγκη βελτίωσης του ρόλου των υπαλλήλων σε θέματα δεοντολογίας και ηθικής εκπαίδευσης καθώς δεν προωθεί ηθικές πρακτικές στο εσωτερικό του οργανισμού.

Πριν από μια δεκαετία, οι Chambers και Ondar (2015) διερεύνησαν το πώς μπορεί ο εσωτερικός έλεγχος να ξεπεράσει το ότι απέτυχε να αποτρέψει την παγκόσμια οικονομική κρίση ως υπερασπιστής στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης. Μέσω μιας ιστορικής αναδρομής, παράθεσης ιδεών και αποτελεσμάτων καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι είναι απαραίτητη η σταθερή μετακίνηση του εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης έτσι ώστε να ασκεί αποτελεσματικότερο έλεγχο και να διασφαλίζει αξιόπιστα τα διοικητικά συμβούλια. Επίσης καταλήγουν ότι όσον αφορά τις εξωτερικές κοινοποιήσεις που έχουν σχέση με το δημόσιο συμφέρον, τα διεθνή πρότυπα εσωτερικού ελέγχου δεν διατυπώνουν ικανοποιητικά την ορθή επαγγελματική συμπεριφορά εφόσον οι εσωτερικοί ελεγκτές γνωρίζουν σοβαρά παραπτώματα τα οποία όμως δεν αντιμετωπίζονται με ικανοποιητικό τρόπο εσωτερικά. Τονίζουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να έχει απεριόριστο εύρος και να δίνει περισσότερη έμφαση στις διαδικασίες ελέγχου διακυβέρνησης και ότι χρειάζεται ένα πρότυπο για τη γνωστοποίηση προς το δημόσιο συμφέρον.

Ακόμα νωρίτερα, οι Stewart και Kent (2006) διερευνούν την χρήση εσωτερικού ελέγχου από εισηγμένες στο χρηματιστήριο αυστραλιανές εταιρείες και εντοπίζουν τους παράγοντες που τις ωθούν στην άσκηση λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου. Στη μελέτη τους χρησιμοποιούν ένα μοντέλο λογιστικής παλινδρόμησης και εξετάζουν την συσχέτιση μεταξύ της χρήσης εσωτερικού ελέγχου ως διαχείριση κινδύνου, εταιρικής διακυβέρνησης και ελέγχου. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν μια ισχυρή συσχέτιση μεταξύ της χρήσης εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνου καθώς και μεταξύ μεγέθους της εταιρείας και του εσωτερικού ελέγχου ενώ μια όχι σημαντική σχέση μεταξύ πολυπλοκότητας των επιχειρηματικών δομών και του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης είναι μεικτά. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι μόνο το ένα τρίτο των εταιρειών από το δείγμα χρησιμοποιούν εσωτερικό έλεγχο που σημαίνει σοβαρές επιπτώσεις για υγιή εταιρική διακυβέρνηση καθώς καθιστά δύσκολο να είναι αποτελεσματικές οι επιτροπές ελέγχου και ότι υπάρχει σημαντικό περιθώριο ενίσχυσης μεταξύ της σχέσης εσωτερικού ελέγχου, εξωτερικών ελεγκτών και επιτροπών ελέγχου. Ωστόσο η μελέτη έχει κάποιους περιορισμούς όπως ο περιορισμός των δεδομένων με σκοπό την μεγιστοποίηση των απαντήσεων και ότι κάποιες από τις μεταβλητές πιθανόν να μην είναι καλοί δείκτες για την μέτρηση των παραγόντων όπως ο αριθμός των επιχειρηματικών τομέων που πιθανόν δεν αντικατοπτρίζει πραγματικά την πολυπλοκότητα της εταιρείας.

Αρκετά χρόνια μετά, ο Khanam (2024) διεξάγει μια μελέτη με σκοπό την αξιολόγηση των καθοριστικότερων παραγόντων στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στον τραπεζικό τομέα του Μπαγκλαντές. Χρησιμοποιεί δεδομένα από έξι κρατικές και σαράντα τρεις ιδιωτικές εμπορικές τράπεζες και ένα σύστημα πολλαπλής παλινδρόμησης και ανάλυσης παραγόντων για να

εξετάσει τις επιπτώσεις της ικανότητας, της ανεξαρτησίας, της ποιότητας και της διοικητικής υποστήριξης στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι οι ελεγκτές που έχουν πιο μεγάλη ανεξαρτησία ,που μπορούν δηλαδή να αποκαλύπτουν ελεύθερα τα διάφορα ευρήματα που προκύπτουν από τον έλεγχο και που δεν έχουν σχέση με ανήθικες δραστηριότητες, μπορούν να εξασφαλίσουν ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Επίσης οι τράπεζες που έχουν καλύτερη ποιότητα στο σύστημα ελέγχου με συμμόρφωση σε νόμους και κανόνες έδειξαν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου. Από την άλλη πλευρά ,η μελέτη δεν έδειξε κάποιον ουσιαστικό αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου λόγω υποστήριξης της διοίκησης και της ικανότητας των ελεγκτών.

Λίγο νωρίτερα , οι Waled, Hasri και Ahmed (2023) διεξάγουν μια μελέτη με σκοπό να εξετάσουν την επιρροή της διαχείρισης κινδύνου και της υποστήριξης ανώτατης διοίκησης στον περιορισμό της απάτης και στις δραστηριότητες του εσωτερικού ελέγχου στον τραπεζικό κλάδο της Λιβύης. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από δεκαέξι εμπορικές τράπεζες στη Λιβύη με τη χρήση ερωτηματολογίων και αναλύθηκαν με χρήση της μοντελοποίησης δομικών εξισώσεων. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης η υποστήριξη της ανώτατης διοίκησης, η διαχείριση κινδύνου και οι δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου έχουν την λειτουργία κρίσιμων οργανωτικών παραγόντων στον περιορισμό της απάτης. Επίσης η κατάλληλη υποστήριξη ανώτατης διοίκησης και η διεύρυνση του πεδίου της διαχείρισης κινδύνου έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερες πιθανότητες εντοπισμού και πρόληψης της απάτης επεκτείνοντας το πεδίο δραστηριοτήτων εσωτερικού ελέγχου. Η δέσμευση λοιπών επαρκών πόρων και ο σχεδιασμός ελέγχου με την μορφή υποστήριξης ανώτατης διοίκησης βοηθούν στην βελτίωση του εσωτερικού ελέγχου για τον μετριασμό του κινδύνου απάτης. Συνιστάται επομένως στα στελέχη της ανώτατης διοίκησης να δίνουν προσοχή και να διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους για τις δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου και να εξασφαλίζουν εκπαίδευση στη διαχείριση κινδύνου με σκοπό τον μετριασμό του κινδύνου απάτης. Η μελέτη παρουσιάζει κάποιους περιορισμούς καθώς η έρευνα διεξάγεται στον τραπεζικό κλάδο της Λιβύης και σίγουρα απαιτείται παραπάνω έρευνα και σε άλλους τομείς και πλαίσια συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών εσωτερικού ελέγχου και του αντίκτυπου της της τεχνολογίας όσον αφορά τα επαγγελματικά πιστοποιητικά, την εκπαίδευση και την εμπειρία στο μετριασμό της απάτης.

Ένα χρόνο μετά, οι Bonrath και Eulerich(2024) διερευνούν το ρόλο που διαδραματίζουν οι εσωτερικοί ελεγκτές στον εντοπισμό και την πρόληψη της απάτης συλλέγοντας δεδομένα από 505 Διευθύνοντες ελεγκτές στην Αυστρία, την Ελβετία και την Γερμανία. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν μια θετική συσχέτιση ανάμεσα σε ισχυρά περιβάλλοντα διακυβέρνησης και στις λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου που οδηγεί στον περιορισμό της δόλιας δραστηριότητας. Ακόμη υπογραμμίζουν την θετική συσχέτιση μεταξύ της χρήσης τεχνολογικών προσεγγίσεων και των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου για την πρόληψη αλλά

και τον εντοπισμό απάτη. Η μελέτη αυτή υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς καθώς οι τρεις χώρες από τις οποίες συλλέχθηκαν τα δεδομένα έχουν διαφορετικές κουλτούρες και ρυθμιστικά καθεστώτα και οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν βασίστηκαν σε ήδη υπάρχοντα δεδομένα και μπορεί να μην είναι ακριβείς οι κατάλληλες για αυτή τη μελέτη.

Κάποια χρόνια νωρίτερα, οι Betti and Sarens (2020) διεξάγουν μια μελέτη με σκοπό την κατανόηση του τρόπου εξέλιξης της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου σε ένα όλο και περισσότερο ψηφιοποιημένο εταιρικό περιβάλλον. Η μελέτη βασίζεται σε συνεντεύξεις 29 εσωτερικών ελεγκτών αλλά και μελών διοικητικών επιτροπών που εδράζονται στο Βέλγιο. Από την ανάλυση προκύπτει ότι ένα ψηφιοποιημένο εταιρικό περιβάλλον ασκεί επιρροή στη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου με τρεις τρόπους. Πρώτον η ψηφιοποίηση προκαλεί αλλαγή στις πρακτικές εργασίας και στα καθημερινά καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών. Δεύτερον αυξάνεται η ευελιξία στο σχεδιασμό του εσωτερικού ελέγχου και στην απαραίτητη ψηφιακή γνώση και οι απειλές της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο γίνονται σημαντικές. Τρίτον αυξάνεται η ζήτηση όσον αφορά τις συμβουλευτικές δραστηριότητες που εκτελούν οι εσωτερικοί ελεγκτές. Προτείνουν μάλιστα την ενσωμάτωση ανάλυσης δεδομένων και δεξιοτήτων πληροφορικής στη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και την ανάπτυξη συμβουλευτικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη βοήθεια αντιμετώπισης της ψηφιοποίησης του εταιρικού περιβάλλοντος από τους οργανισμούς.

Λίγο αργότερα ,ο Hull (2022) διεξάγει μια μελέτη με σκοπό να διερευνήσει την επίδραση τεσσάρων παραγόντων στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στο Βιετνάμ. Συγκεκριμένα την ανεξαρτησία και την ικανότητα των εσωτερικών ελεγκτών και την υποστήριξη της διοίκησης και την ποιότητα έργου του εσωτερικού ελέγχου. Πραγματοποίησε ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις με τη χρήση λογισμικού SPSS συλλέγοντας δεδομένα από 144 Βιετναμέζους εσωτερικούς ελεγκτές πραγματοποιώντας ημιδομημένες συνεντεύξεις και διαδικτυακή έρευνα. Τα ευρήματα της μελέτης καταδεικνύουν ότι η ανεξαρτησία των εσωτερικών ελεγκτών και η υποστήριξη της διοίκησης επιδρούν θετικά στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου ενώ η ποιότητα του έργου και η ικανότητα των εσωτερικών ελεγκτών δεν επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Ωστόσο η μελέτη παρουσιάζει και κάποιους περιορισμούς όπως ότι τα δεδομένα που αφορούν το δείγμα ήταν λίγα και ότι επικεντρώνεται σε μη χρηματοοικονομικές εταιρείες οι οποίες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο στο Βιετνάμ.

2.2Ο Ρόλος και οι παράγοντες που επηρεάζουν των εξωτερικό έλεγχο

Ο εξωτερικός έλεγχος σήμερα διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο καθώς διενεργείται πάνω στο λογιστικό σύστημα αλλά και στα επιμέρους οργανωτικά συστήματα του κάθε οργανισμού που μπορούν να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα και τη λειτουργία του λογιστικού συστήματος των οργανισμών(Καββαθάς, 2024) . Ακόμη συνιστά σημαντική πηγή πληροφόρησης για τους μετόχους καθώς ελέγχει τα αποτελέσματα του οργανισμού. Σε αυτή την ενότητα θα διερευνήσουμε το μεταβαλλόμενο ρόλο αλλά και τους παράγοντες που επηρεάζουν τον εξωτερικό έλεγχο βασιζόμενοι σε εμπειρικές μελέτες που έχουν διενεργηθεί σε διαφορετικά περιβάλλοντα και νομοθετικά πλαίσια.

Κάποια χρόνια πριν, οι Dimitrijevic, Jovcovic and Milutinovic(2020) διενεργούν μια μελέτη για να διερευνήσουν τα όρια και τις δυνατότητες του εξωτερικού ελέγχου σε σχέση με τον εντοπισμό απάτης σε εταιρείες που βρίσκονται στην Κροατία, Σερβία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη και Μακεδονία. Το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει 51 ορκωτούς ελεγκτές οι οποίοι κλήθηκαν να απαντήσουν ποια είναι τα περισσότερα συχνά σημάδια για την ύπαρξη απάτης κατά τη διαδικασία επαλήθευσης των λογιστικών καταστάσεων των εταιρειών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ελεγκτές στη Σερβία αντιμετώπισαν πιο συχνά αβάσιμη υπερεκτίμηση των εσόδων σε σχέση με άλλες χώρες ενώ έδειξε χειραγώγηση απεικόνισης των αποθεμάτων στη Σερβία και την Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Ακόμη η ανάλυση έδειξε ότι οι ελεγκτές που είχαν λιγότερο από δέκα χρόνια εμπειρία απάντησε ότι αντιμετώπισε, κατά κύριο λόγο, παραπλανητική παρουσίαση στα αποθέματα σε αντιδιαστολή με τους ελεγκτές που είχαν εμπειρία 20 και παραπάνω χρόνια. Συστήνουν διεύρυνση της νομικής υποχρέωσης και της εξουσίας των εξωτερικών ελεγκτών έτσι ώστε να μπορούν να καταλήγουν σαφή ευρήματα που υποδεικνύουν χειραγώγηση.

Έπειτα από τρία χρόνια, οι Al-Duwaila και Al-Mutairi(2023) διεξάγουν μια μελέτη με σκοπό να εντοπίσουν τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι εξωτερικοί ελεγκτές στο Κουβέιτ. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τη διανομή 120 ερωτηματολογίων σε εξωτερικούς ελεγκτές του Κουβέιτ από τα οποία επιστράφηκαν 100. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν οι εξωτερικοί ελεγκτές του Κουβέιτ αντιμετωπίζουν προβλήματα που έχουν σχέση με τη νομοθεσία και τους νόμους. Η έρευνα έδειξε ακόμη ότι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι οι μη υψηλές αμοιβές, η αδυναμία του εσωτερικού ελέγχου των εταιρειών, ο μη επαρκής ρόλος που διαδραματίζουν οι επαγγελματικές ενώσεις σε σχέση με την εκπαίδευση των ελεγκτών, η έλλειψη ανεξαρτησίας και εξειδίκευσης της νομοθεσίας ελέγχου. Η μελέτη κατέληξε ότι η εκπαίδευση των ελεγκτών σε σχέση με την τήρηση

επαγγελματικής δεοντολογίας και οι κατάλληλες αμοιβές ελέγχου βοηθούν σημαντικά στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των εξωτερικών ελεγκτών.

Την ίδια περίοδο, οι Sahla και Ardianto (2023) διεξάγουν μια μελέτη με σκοπό την εξέταση της τάσης απάτης κατά την αντίληψη των εξωτερικών ελεγκτών και των πέντε παραγόντων από τους οποίους προκαλείται που είναι η ευκαιρία, η πίεση, ο εξ ορθολογισμός, η αλαζονεία και η ικανότητα. Επιπρόσθετα οι ηθικές αξίες λειτουργούν σαν μετριαστική μεταβλητή σε αυτή τη σχέση. Κατά τα αποτελέσματα της έρευνας η αλαζονεία και η ικανότητα επηρεάζουν σημαντικά την αντίληψη της τάσης απάτης. Δείκτης ικανότητας του εσωτερικού ελεγκτή είναι η κατανόηση των λογιστικών μεθόδων. Επίσης η τάση της απάτης πυροδοτείται από την αλαζονεία των εξωτερικών ελεγκτών καθώς έχουν ένα αίσθημα ανωτερότητας κατά τη διαδικασία του ελέγχου αφού η άφιξη των ελεγκτών μπορεί να γίνεται τρομακτική για τους πελάτες τους. Η ευκαιρία, η πίεση και ο εξ ορθολογισμός βρέθηκε ότι δεν έχουν κάποια θετική επίδραση στην τάση απάτης. Οι ηθικές αξίες αποδείχθηκε ότι μπορούν να λειτουργήσουν κατά της απάτης σε περιπτώσεις που η ικανότητα και η αλαζονεία την πυροδοτούν. Οι ελεγκτές έχουν την τάση τήρησης της ηθικής συμπεριφοράς κατά τη διαδικασία ελέγχου και αναμένουν από τους οργανισμούς την βελτίωση του κώδικα δεοντολογίας τους.

Ενώ λίγο νωρίτερα, ο Alsmady (2022) διεξάγει μια μελέτη με σκοπό την εξέταση των επιπτώσεων της ποιότητας του ελέγχου, της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και της ισχύος των κερδών σε σχέση με τις επιδόσεις σε εταιρείες έξι αραβικών χωρών (Μπαχρέιν, Ομάν, Σαουδική Αραβία, Κατάρ, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Κουβέιτ). Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν από 191 εταιρείες με τη χρήση 1337 παρατηρήσεων. Η απόδοση των εταιρειών μετριέται με βάση τη λογιστική αξία (M/B), την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων (ROA) και τις μετρήσεις των αγορών (Tobin's Q, EPS). Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι η ποιότητα ελέγχου, η ισχύς των κερδών και η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης έχουν θετικό αντίκτυπο στην απόδοση των εταιρειών. Ακόμη επιβεβαιώνεται ότι η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και η ποιότητα του ελέγχου κάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις περισσότερο αξιόπιστες και οδηγούν σε μείωση της ασυμμετρίας πληροφόρησης.

Δύο χρόνια αργότερα, οι Nguyen, Kend και Quang Le (2024) διεξάγουν μια έρευνα με σκοπό τη διερεύνηση αντιλήψεων για την αντικατάσταση των εξωτερικών ελεγκτών από νέες τεχνολογίες ελέγχου που κάνουν χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης στη διαδικασία διενέργειας ελέγχων των οικονομικών καταστάσεων. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω 20 συνεντεύξεων από εξωτερικούς ελεγκτές του Βιετνάμ το 2022. Το δείγμα περιλαμβάνει τις Big Four παγκόσμιες αλλά και μικρομεσαίες εταιρείες ελέγχου του Βιετνάμ. Τα

αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει διαφωνία ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορεί να αντικατασταθούν από εργαλεία ελέγχου τεχνητής νοημοσύνης. Ο ρόλος των εξωτερικών ελεγκτών αναμένεται ότι θα μεταβληθεί από τις νέες τεχνολογίες αλλά δεν θα αντικατασταθεί βάση των απαντήσεων των συμμετεχόντων. Μελλοντικά οι εξωτερικοί ελεγκτές αναμένεται να αναλάβουν καινούριους ρόλους ως συμβούλων με σκοπό την επεξεργασία και την ταξινόμηση δεδομένων για την λήψη αποφάσεων. Τέλος η μελέτη αυτή δίνει έμφαση στο μεταβαλλόμενο ρόλο των ιδρυμάτων και των ελεγκτών και μπορεί να φανεί χρήσιμη στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, στους εξωτερικούς ελεγκτές και στους ελεγχόμενους άλλων αναπτυσσόμενων χωρών.

Την ίδια χρονική περίοδο, ο Mariyani (2024) διεξάγει μια μελέτη χρησιμοποιώντας ως μέθοδο την βιβλιογραφική ανασκόπηση με ποιοτική προσέγγιση για να διερευνήσει την επιρροή της ηθικής ηγεσίας στην ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου. Τα ευρήματα της μελέτης αυτής δείχνουν ότι η ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου βελτιώνεται σημαντικά από την άσκηση ηθικής ηγεσίας. Η διαφάνεια, η ακεραιότητα, η ανεξαρτησία του ελεγκτή αλλά και η θετική οργανωτική κουλτούρα προάγονται από την ηθική ηγεσία. Επίσης η ηθική ηγεσία ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο που προκύπτει από την σύγκρουση συμφερόντων, αυξάνει τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών αλλά και καινοτόμων μεθόδων ελέγχου και επενδύει στην επαγγελματική ανάπτυξη του ελεγκτή. Μελέτες που έχουν διεξαχθεί σε διάφορες εταιρείες δείχνουν ότι η ηθική ηγεσία βοηθάει στην αποτροπή οικονομικών σκανδάλων και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του ελέγχου δημιουργώντας μακροπρόθεσμα θετική φήμη. Συνοψίζοντας η θετική ηγεσία αποτελεί βασικό παράγοντα διασφάλισης υψηλής ποιότητας εξωτερικού ελέγχου που οδηγεί σε αύξηση της εμπιστοσύνης του κοινού στις οικονομικές καταστάσεις της εκάστοτε εταιρείας,

Επίσης, οι Yeng, Clement, Solomon & Oppong (2024) μέσω της μελέτης που διεξάγουν εξετάζουν τις επιπτώσεις που πιθανώς επιφέρει η ανεξαρτησία των ελεγκτών στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν την περίοδο 2012 έως 2021 μέσω των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων 106 εταιρειών εισηγμένων στα 6 χρηματιστήρια της υποσαχάριας Αφρικής. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η θητεία του ελέγχου έχει θετική επίδραση στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Ακόμη το μέγεθος της εταιρείας ελέγχου έχει κι αυτό θετική επίδραση αλλά δεν είναι σημαντικό για την εξήγηση της ποιότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Οι αμοιβές των ελεγκτών είχαν και θετική και σημαντική επίδραση στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Συνιστάται λοιπόν οι εταιρείες να αυξήσουν τις αμοιβές των ελεγκτών με σκοπό τη βελτίωση του έργου τους αλλά τηρώντας τις ηθικές αρχές σε σχέση με τις αμοιβές τους. Επίσης συνιστάται οι εταιρείες να αναθεωρήσουν τις πολιτικές θητείας ελέγχου

αυξάνοντας τη θητεία και να προβούν σε προσεκτική αξιολόγηση της έκθεσης των παλιότερων ελεγκτών πριν το διορισμό νέου.

Λίγο νωρίτερα, ο Kassem (2023) πραγματοποιεί μια μελέτη με σκοπό τη διερεύνηση της αντίληψης και της χρησιμοποίησης των παραγόντων απάτης από τους εξωτερικούς ελεγκτές κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των κινδύνων δόλιων χρηματοοικονομικών αναφορών. Η ακεραιότητα, η ευκαιρία, ο εξ ορθολογισμός, το κίνητρο και οι ικανότητες της ανώτατης διοίκησης περιλαμβάνονται στους παράγοντες απάτης. Τα δεδομένα συλλέγονται μέσω συνεντεύξεων από είκοσι τέσσερις εξωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι εργάζονται σε τέσσερις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες έχοντας διεθνή ελεγκτική εμπειρία στις ΗΠΑ, την Αίγυπτο, το Μπαχρέιν, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Τα αποτελέσματα της μελέτης αποκαλύπτουν ως πιο σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση των κινδύνων απάτης τα κίνητρα της ανώτατης διοίκησης και την ακεραιότητα. Όμως επειδή οι παράγοντες αυτοί είναι αρκετά περίπλοκοι στην αξιολόγηση τους και επειδή οι εξωτερικοί ελεγκτές δεν έχουν την καθοδήγηση από τα ελεγκτικά γραφεία και από τους υπεύθυνους θέσπισης προτύπων ωθούνται στην μη αξιολόγηση αυτών των βασικών παραγόντων. Οι εξωτερικοί ελεγκτές επικεντρώνονται λοιπόν κυρίως στο να αξιολογούν τις ευκαιρίες που οδηγούν στην διάπραξη απάτης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην γίνεται η καλύτερη αξιολόγηση του κινδύνου απάτης και κατ' επέκταση να μην υπάρχει η καλύτερη ποιότητα ελέγχου. Συνιστάται επομένως οι εξωτερικοί ελεγκτές να αφιερώνουν πιο πολύ χρόνο στην αξιολόγηση της ακεραιότητας και των κινήτρων της διοίκησης καθώς η ανώτατη διοίκηση μπορεί να προβεί σε χειραγώγηση των οικονομικών καταστάσεων εάν έχει κίνητρο αλλά δεν έχει ακεραιότητα.

Ενώ για ένα διαφορετικό θέμα την ίδια περίοδο οι Anaman, Ahmed, Appiah-Oware & Somiah-Quaw(2023) διεξάγουν μια μελέτη με σκοπό την εξέταση του αντικτύπου του εξωτερικού ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση σε εταιρείες μη εισηγμένες στη Γκανά. Σύμφωνα με τα ευρήματα στις εταιρείες αυτές κυριαρχεί η ύπαρξη διοικητικών συμβουλίων, η τήρηση των κανόνων δεοντολογίας και η συμμόρφωση με τους κώδικες εταιρικής διακυβέρνησης. Ακόμη ο ρόλος των εξωτερικών ελεγκτών των εταιρειών αυτών ασκεί θετική επιρροή στην εταιρική διακυβέρνηση. Συνιστάται επομένως για την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης η ενεργός συμμετοχή των εξωτερικών ελεγκτών, η τήρηση του κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης και η σύσταση αποτελεσματικών συμβουλίων. Η εκπαίδευση, η δέσμευση των ενδιαφερομένων, η βελτίωση πολιτικής αλλά και η διαχείριση κινδύνων παίζει επίσης καθοριστικό ρόλο στη λογοδοσία, την διαφάνεια και την βιώσιμη επιχειρηματική ανάπτυξη. Η εφαρμογή όλων των παραπάνω μπορεί να οδηγήσει σε ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης, να χτίσει εμπιστοσύνη μεταξύ των ενδιαφερομένων και μακροπρόθεσμα να ενισχύσει την οργανωτική επιτυχία.

2.3 Συνεργασία εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου

Η σχέση μεταξύ του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου δεν είναι απολύτως ξεκαθαρισμένες αν και οι δύο έχουν σκοπό την τήρηση της γενικής λογιστικής. Το ενδιαφέρον του εξωτερικού ελεγκτή εστιάζεται στα αποτελέσματα της χρονιάς ενώ το ενδιαφέρον του εσωτερικού ελεγκτή εστιάζεται για ενδιάμεσα αποτελέσματά της τρέχουσας διαχείρισης. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται τόσο από τον εσωτερικό έλεγχο όσο και από τον εξωτερικό είναι κοινά αλλά τα αποτελέσματα ερμηνεύονται διαφορετικά. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι ο εξωτερικός ελεγκτής προσλαμβάνεται από τους μετόχους για τον έλεγχο της κανονικότητας των αποτελεσμάτων ενώ ο εσωτερικός ελεγκτής συμμετέχει στις λύσεις που δίνονται στο εσωτερικό των επιχειρήσεων με σκοπό τη μεγιστοποίηση των κερδών. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι για να υπάρχει προστασία της επιχείρησης από καταχρήσεις θα πρέπει να έχει ισχυρό εσωτερικό έλεγχο ,κανονικούς ελέγχους από ανεξάρτητους εξωτερικούς ελεγκτές και δικλείδες ασφαλείας που θα προστατεύουν την επιχείρηση κατά ένα ορισμένο ποσό σε περίπτωση καταχρήσεων από υπαλλήλους. Ο εξωτερικός έλεγχος στην Ελλάδα εξετάζει την ορθότητα των οικονομικών εκθέσεων βασιζόμενος στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Μέσα από τον εσωτερικό έλεγχο προλαμβάνονται σφάλματα κατά τη διαδικασία ελέγχου και επαληθεύονται τα ποσά των οικονομικών εκθέσεων(Ζωίτσας, Α)Σε αυτή την ενότητα θα διερευνήσουμε τη σχέση και τη σημαντικότητα της συνεργασίας μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου μέσα από διάφορες μελέτες.

Ένα χρόνο νωρίτερα, ο Sangkala (2024) διεξάγει μια μελέτη με σκοπό την αξιολόγηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου. Χρησιμοποίησε μια εμπειρική μελέτη με ποσοτική προσέγγιση μέσω ερευνών και συνεντεύξεις σε εξωτερικούς και εσωτερικούς ελεγκτές διαφόρων βιομηχανικών κλάδων. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου να οδηγήσει σε αποτροπή των επικαλύψεων θέσεων εργασίας, σε αύξηση της αξιοπιστίας και της ακρίβειας των οικονομικών αναφορών και στη βελτίωση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας της εταιρείας. Τονίζει μάλιστα τη σημασία που έχει η υποστήριξη της διοίκησης από την πλευρά του ελεγχόμενου κατά τη διαδικασία εκτέλεσης του ελέγχου και την ανάγκη να διατηρείται η ανεξαρτησία των εσωτερικών ελεγκτών με σκοπό την αποτελεσματικότητα του ελέγχου. Στη μελέτη υπάρχει ένα ερευνητικό κενό το οποίο αφορά τη μη ύπαρξη εμπειρικής διερεύνησης σε βάθος για το πώς πραγματοποιείται η συνεργασία στην πράξη και την επίδραση σε διαφορετικά οργανωτικά πλαίσια.

Το ίδιο διάστημα, ο Pramukti (2024) διεξάγει μια μελέτη με σκοπό να εξετάσει τις μεθοδολογίες, τους ρόλους, τις προκλήσεις αλλά και την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου συγκριτικά με του εξωτερικού ελέγχου σε διάφορα οργανωτικά πλαίσια. Η μελέτη έχει στόχο την παροχή πληροφοριών για τις διάφορες λειτουργίες του εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου και να δείξει το πώς συμβάλουν στην διαχείριση κινδύνου, στην οργανωτική διακυβέρνηση και στην ακεραιότητα των χρηματοοικονομικών αναφορών. Η έρευνα βασίζεται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση και βασιζόμενη στην ήδη υπάρχουσα έρευνα διερευνάει ορισμούς, πρακτικές, μεθοδολογίες, εννοιολογικά πλαίσια και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των δύο λειτουργιών. Τα ευρήματα δείχνουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος δρα προληπτικά ως σύμβουλος της διοίκησης και έχει ως στόχο τη συνεχή βελτίωση και καινοτομία, την ενίσχυση του εσωτερικού ελέγχου και την προώθηση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας. Από την άλλη πλευρά ο εξωτερικός έλεγχος διασφαλίζει την ακεραιότητα και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Οι πρακτικές και οι μεθοδολογίες ανάμεσα στον εσωτερικό και τον εξωτερικό έλεγχο ποικίλουν με τον εξωτερικό έλεγχο να τηρεί τους κανονισμούς και τα ελεγκτικά πρότυπα και τον εσωτερικό έλεγχο να κάνει χρήση του ελέγχου απόδοσης και ελέγχου συμμόρφωσης και να προσεγγίζει τον έλεγχο με βάση τον κίνδυνο. Οι δύο αυτές ελεγκτικές λειτουργίες παρά το ότι διαδραματίζουν διαφορετικούς ρόλους έρχονται αντιμέτωπες με κοινές προκλήσεις που έχουν σχέση με την ανεξαρτησία, τη συνάφεια και την ποιότητα του ελέγχου. Η μελέτη τονίζει τη σημασία του να κατανοηθεί και να αξιοποιηθεί η πολύπλευρη συμβολή του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου για την αποτελεσματική διακυβέρνηση στην πολυπλοκότητα του σύγχρονου εταιρικού περιβάλλοντος.

Αρκετά χρόνια νωρίτερα, οι Munro & Stewart (2011) διεξάγουν μια έρευνα έτσι ώστε να διερευνήσουν αν η σχέση αναφοράς μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και επιτροπής ελέγχου και το περιβάλλον του πελάτη αναφορικά με τον επιχειρηματικό κίνδυνο επιδρούν στην εξάρτηση του εξωτερικού ελέγχου από το έργο του εσωτερικού ελέγχου. Πραγματοποιούν ένα πείραμα κατά το οποίο χειρίζονται τους δύο αυτούς παράγοντες σε αδύναμα και ισχυρά επίπεδα. Αυτοί που συμμετέχουν είναι 66 ανώτεροι υπάλληλοι, διευθυντικά στελέχη και εταίροι ελέγχου που έχουν εμπειρία σε πελάτες που διαθέτουν λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου. Τα ευρήματα δείχνουν ότι και οι δύο αυτοί παράγοντες ασκούν επιρροή στην εξάρτηση του εξωτερικού ελέγχου από το έργο που έχει ήδη αναλάβει ο εσωτερικός έλεγχος και στην χρήση ως βοηθών των εσωτερικών ελεγκτών. Επίσης οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι περισσότερο πιθανό να κάνουν χρήση του εσωτερικού ελέγχου για διεργασίες αξιολόγησης ελέγχου παρά για τους υπόλοιπους ουσιαστικούς ελέγχους. Τέλος δεν βρέθηκε κάποια σημαντική επιρροή στην αλληλεπίδραση ανάμεσα στους δύο αυτούς παράγοντες.

Λίγο αργότερα, οι Zain, Zaman και Mohamed (2015) μέσω επέκτασης προηγούμενης έρευνας που έχει διεξαχθεί σε κυρίως ανεπτυγμένες χώρες με

αντικείμενο την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου και με χρήση δεδομένων από άλλη αντίστοιχη έρευνα για τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο μας παρέχουν στοιχεία για την επίδραση που έχει η ποιότητα της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου στις αμοιβές του εξωτερικού ελέγχου. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η πιο υψηλή ποιότητα στην λειτουργία εσωτερικού ελέγχου οδηγεί σε μεγαλύτερη εξάρτηση από τον εξωτερικό έλεγχο στη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου κάτι που έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των αμοιβών που λαμβάνουν οι εξωτερικοί ελεγκτές.

Ακόμη, οι Abbott, Parker και Peters (2012) εξετάζουν την επιρροή που ασκεί ο εσωτερικός έλεγχος στην λειτουργία του εξωτερικού ελέγχου μέσα από την έκταση καθυστερήσεων του εξωτερικού ελέγχου. Υποθέτουν και διαπιστώνουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος έχει αρνητική συσχέτιση με τις καθυστερήσεις στον εξωτερικό έλεγχο. Οι εξωτερικοί ελεγκτές κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού και της διεξαγωγής ελέγχου εξετάζουν την επίδραση του έργου του εσωτερικού ελέγχου αλλά και της ευκαιρίες χρησιμοποίησης της βοήθειας των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης η βοήθεια του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα αλλά και σε μείωση του κόστους ελέγχου. Τα αποτελέσματα αυτά είναι πολύ σημαντικά δεδομένου ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις με τη μορφή υψηλότερων απαιτήσεων ελέγχου, πιο σύντομων προθεσμιών υποβολής από τις ρυθμιστικές εταιρείες, περιορισμένων πόρων και πιέσεων σχετικά με τις αμοιβές τους.

Πολύ νωρίτερα, οι Al-Twaijry, Brierley και Gwilliam (2004) διεξάγουν μια μελέτη με χρήση ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων για να εξετάσουν το επίπεδο συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των διευθυντών εσωτερικού ελέγχου και των διευθυντών εταιρειών εξωτερικού ελέγχου στη Σαουδική Αραβία. Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές ανησυχούν για το εύρος της εργασίας, την ανεξαρτησία αλλά και για τα μικρά σε μέγεθος τμήματα εσωτερικού ελέγχου. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πιστεύουν ότι είναι περιορισμένη η συνεργασία μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, αν και οι εξωτερικοί ελεγκτές ήταν περισσότερο θετικοί στη συνεργασία όταν υπήρχε υψηλή ποιότητα στα τμήματα εσωτερικού ελέγχου. Ο βαθμός που εξαρτάται ο εξωτερικός έλεγχος από το έργο του εσωτερικού ελέγχου εξαρτάται από την ποιότητα του δεύτερου. Ακόμη οι εξωτερικοί ελεγκτές θεώρησαν σημαντικούς παράγοντες για την απόφαση να δείξουν εμπιστοσύνη την εργασιακή εμπειρία, την αντικειμενικότητα και την ικανότητα του εσωτερικού ελέγχου. Θεώρησαν ότι σε πολλές εταιρείες της Σαουδικής Αραβίας η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου δεν είχε ανεξαρτησία και επαγγελματισμό από τη διοίκηση κάτι που είχε αρνητική επίδραση στο έργο αλλά και στην εμπιστοσύνη προς αυτή.

Πιο πρόσφατα, οι Quick και Henrizi (2019) χρησιμοποιούν ένα πειραματικό σχεδιασμό για να διερευνήσουν πως οι Γερμανοί εξωτερικοί ελεγκτές επηρεάζονται στις αποφάσεις εξάρτησης τους από τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου από παράγοντες περιβαλλοντικούς όπως η ποιότητα εταιρικής διακυβέρνησης, η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου και ο επιχειρηματικός κίνδυνος των πελατών. Επίσης υπολογίζονται και οι εμπειρίες συνεργασίας εξωτερικών ελεγκτών με τις λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου. Τα ευρήματα καταδεικνύουν αμφίδρομη αλληλεπίδραση ανάμεσα στην ποιότητα εταιρικής διακυβέρνησης και την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου καθώς και κύριες επιδράσεις σε όλους τους παράγοντες. Τυχόν αδυναμίες της εταιρικής διακυβέρνησης σχετικά με την εμπιστοσύνη του εξωτερικού ελέγχου στην λειτουργία εσωτερικού ελέγχου δύναται να αντισταθμιστούν από ένα ισχυρό σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Ακόμη η διαδικασία ελέγχου επηρεάζει το κατά πόσο είναι πρόθυμοι οι εξωτερικοί ελεγκτές να βασιστούν στη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και ο πιθανός κίνδυνος της όποιας συναλλαγής ενισχύει αρνητικά τον αντίκτυπο του εταιρικού κινδύνου των πελατών στις αποφάσεις τους για εξάρτηση. Οι εμπειρίες συνεργασίας με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου εξωτερικών ελεγκτών παίζουν σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις τους για εμπιστοσύνη. Συνοψίζοντας η προώθηση του συντονισμού εξωτερικού και εσωτερικού ελεγκτή μπορεί να πραγματοποιηθεί από τους οργανισμούς με ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας εταιρικής διακυβέρνησης.

Τέλος, ο Saidin (2014) διεξάγει μια μελέτη με σκοπό την εξέταση της μείωσης του κόστους του ελέγχου και των εργασιών του εξωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει εξάρτηση των εξωτερικών ελεγκτών από το έργο του εσωτερικού ελέγχου. Πραγματοποιήθηκαν δυο διαφορετικές έρευνες και στάλθηκαν ερωτηματολόγια σε 387 εσωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι ανταποκρίθηκαν σε ποσοστό 43,9% και σε 142 εξωτερικούς ελεγκτές σε αγγλικές τοπικές αρχές οι οποίοι ανταποκρίθηκαν σε ποσοστό 45%. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές αγγλικών τοπικών αρχών κατέληξαν ότι δεν υπήρξε καμία αλλαγή ούτε στις αμοιβές αλλά ούτε και στις εργασίες τους από την εξάρτησή τους στο έργο του εσωτερικού ελέγχου. Οι εσωτερικοί ελεγκτές στις αγγλικές τοπικές αρχές κατέληξαν ότι δεν υπήρξε καμία αλλαγή στις αμοιβές του εξωτερικού ελέγχου αλλά ότι υπήρξε μείωση στην έκταση των εργασιών του εξωτερικού ελέγχου από την εξάρτηση στο έργο τους. Συνοψίζοντας, η εξάρτηση του εξωτερικού ελέγχου από το έργο του εσωτερικού ελέγχου των τοπικών αγγλικών αρχών δεν έχει κάποιο ιδιαίτερο αντίκτυπο ούτε στην μείωση της αμοιβής ούτε στις εργασίες του εξωτερικού ελέγχου. Όμως βοηθά στο να ελαχιστοποιούνται οι αμοιβές του εξωτερικού ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1Σκοπός έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετηθεί η αναγκαιότητα του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου αλλά και οι παράγοντες που τους επηρεάζουν μέσω της διερεύνησης των απόψεων εργαζομένων σε διάφορους οργανισμούς. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού δημιουργήθηκε δομημένο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο και στάλθηκε στους 122 συμμετέχοντες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

3.2 Ερωτηματολόγιο έρευνας

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλαμβάνει τέσσερα τμήματα και είκοσι έξι συνολικά ερωτήσεις. Στο πρώτο τμήμα περιλαμβάνονται πέντε γενικές ερωτήσεις που σχετίζονται με πληροφορίες όπως το φύλο, η ηλικία ,η εκπαιδευτική βαθμίδα, η θέση εργασίας και ο αριθμός εργαζομένων του οργανισμού. Στο δεύτερο τμήμα που αφορά κυρίως την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στη λειτουργία του οργανισμού περιλαμβάνονται εννέα ερωτήσεις οι οποίες έπρεπε να απαντηθούν στην πεντάβαθμη κλίμακα LIKERT από 1.Καθόλου, 2. Λίγο , 3.Μέτρια, 4. Πολύ, 5.Πάρα πολύ. Η πρώτη ερώτηση αναφέρεται στο αν στον οργανισμό κοινοποιούνται αποτελεσματικά τα αποτελέσματα εσωτερικού ελέγχου. Η δεύτερη ερώτηση αναφέρεται στο αν διαθέτει ο εσωτερικός έλεγχος στον οργανισμό επαρκείς πόρους και μέσα . Η Τρίτη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση ατασθαλιών στον οργανισμό. Η τέταρτη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην συμμόρφωση του οργανισμού στους νόμους και τους κανόνες. Η Πέμπτη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού. Η έκτη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών. Η έβδομη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου. Η όγδοη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού. Η ένατη και τελευταία ερώτηση του δεύτερου τμήματος αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην προάσπιση των αρχών εσωτερικής διακυβέρνησης. Στο τρίτο τμήμα που αφορά την συμβολή του εξωτερικού ελέγχου περιλαμβάνονται άλλες εννέα ερωτήσεις που οι απαντήσεις έπρεπε να δοθούν με τον ίδιο τρόπο και στην ίδια κλίμακα από 1.Καθόλου, 2. Λίγο , 3.Μέτρια, 4. Πολύ, 5.Πάρα πολύ. Η πρώτη ερώτηση

αναφέρεται στο αν συμβάλει ο εξωτερικός έλεγχος στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού. Η δεύτερη ερώτηση αναφέρεται στο αν συμβάλει ο εξωτερικός έλεγχος στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού. Η Τρίτη ερώτηση αναφέρεται στο αν βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους. Η τέταρτη ερώτηση αναφέρεται στο αν βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος του οργανισμού. Η Πέμπτη ερώτηση αναφέρεται στο αν εξασφαλίζει ο εξωτερικός έλεγχος την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού. Η έκτη ερώτηση αναφέρεται στο αν αυξάνει ο εξωτερικός έλεγχος την εγκυρότητα των δημοσιοποιημένων λογιστικών καταστάσεων του οργανισμού. Η έβδομη ερώτηση αναφέρεται στο αν Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές. Η όγδοη ερώτηση αναφέρεται στο αν διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων του οργανισμού. Η ένατη και τελευταία ερώτηση του τρίτου τμήματος του ερωτηματολογίου αναφέρεται στο αν το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται από τα αποτελέσματα που επιφέρει. Τέλος στο τέταρτο τμήμα που αφορά τη συνεργασία μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου περιλαμβάνονται τρεις ερωτήσεις με απαντήσεις στην ίδια κλίμακα 1.Καθόλου, 2. Λίγο , 3.Μέτρια, 4. Πολύ, 5.Πάρα πολύ. Η πρώτη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Η δεύτερη ερώτηση αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα τη μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό. Η Τρίτη ερώτηση και τελευταία του τέταρτου μέρους του ερωτηματολογίου αναφέρεται στο αν ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα την πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό.

3.3 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων

Η Ανάλυση των δεδομένων θα πραγματοποιηθεί μέσω της απλής περιγραφικής στατιστικής για μια μόνο μεταβλητή. Θα γίνει χρήση ενός πίνακα κατανομής συχνότητας στον οποίο θα εμφανίζονται διάφορες κατηγορίες για μία μόνο μεταβλητή, οι συχνότητες εμφάνισής τους στο δείγμα, τα ποσοστά και τα αθροιστικά ποσοστά. Επίσης θα κάνουμε χρήση διαγραμμάτων σε μορφή πίτας και διαγραμμάτων ράβδων για να δείξουμε την κατανομή του δείγματος στις διάφορες κατηγορίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

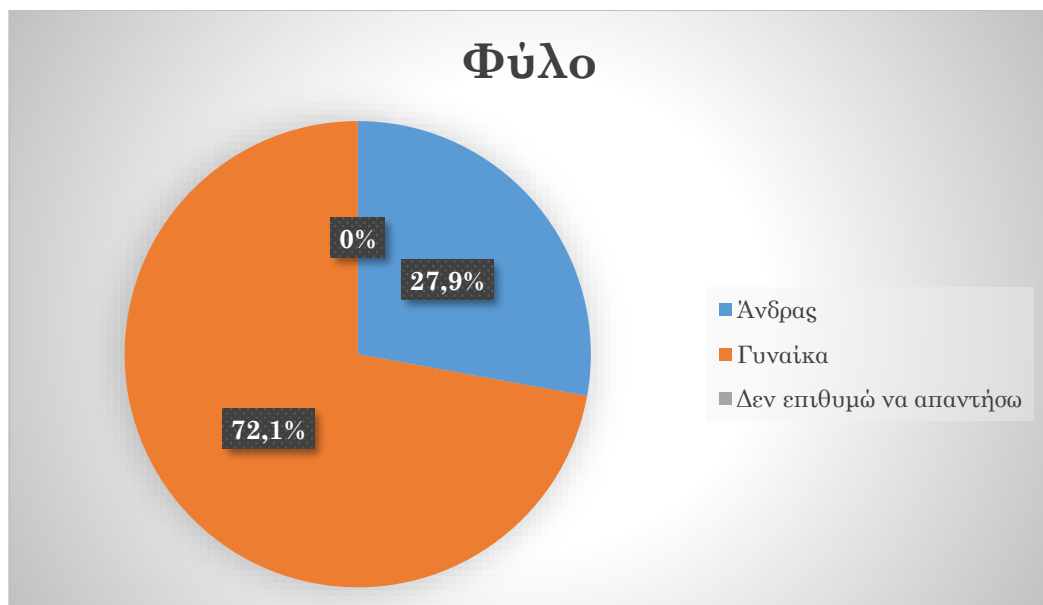
4.1Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής

Η ερώτηση 1 του ερωτηματολογίου όπως είδαμε και παραπάνω συμπεριλαμβάνεται στις γενικές ερωτήσεις του πρώτου τμήματος και συγκεκριμένα αναφέρεται στο φύλο των συμμετεχόντων.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Άνδρας	34	27,9	27,9
Γυναίκα	88	72,1	100
Δεν επιθυμώ να απαντήσω	0	0	
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 1.Φύλο

Παρατηρούμε ότι οι γυναίκες με ποσοστό 72,1% αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του δείγματός μας σε σχέση με το ποσοστό των ανδρών που αποτελούν μόνο το 27,9%.

Διάγραμμα 1.Φύλο

Η ερώτηση 2 βρίσκεται επίσης στις γενικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και αναφέρεται στην ηλικιακή ομάδα των συμμετεχόντων.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
18-25	20	16,4	16,4
26-35	12	9,8	26,2
36-45	40	32,8	59
46-55	40	32,8	91,8
56 ετών και άνω	10	8,2	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 2.Ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκετε

Παρατηρούμε ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά του δείγματος αφορούν τις ηλικιακές ομάδες 36-45 και 46-55 με ποσοστά 32,8% ,ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα 18-25 με 16,4% και η 26-35 με 9,8% και τέλος η 56 ετών και άνω με 8,2%.

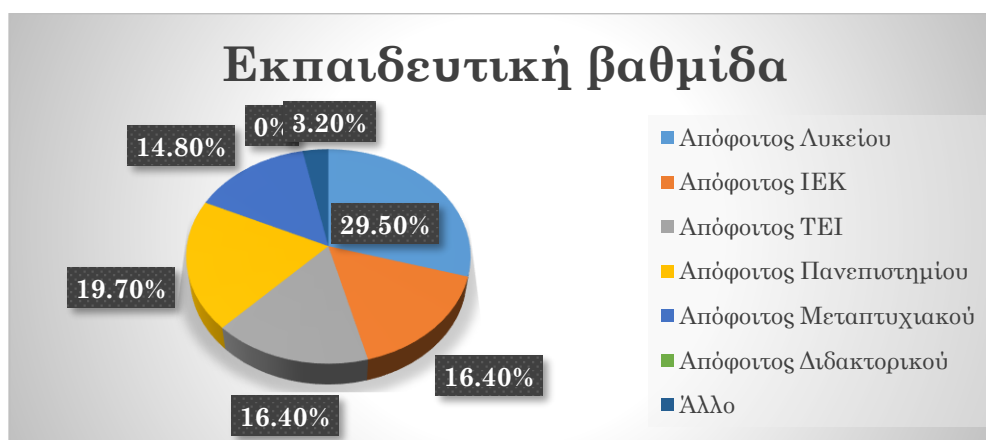
Διάγραμμα 2.Ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκετε

Η ερώτηση 3 του ερωτηματολογίου που περιλαμβάνεται στις γενικές ερωτήσεις αναφέρεται στην εκπαιδευτική βαθμίδα των συμμετεχόντων.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Απόφοιτος Λυκείου	36	29,5	29,5
Απόφοιτος ΙΕΚ	20	16,4	45,9
Απόφοιτος ΤΕΙ	20	16,4	62,3
Απόφοιτος Πανεπιστημίου	24	19,7	82
Απόφοιτος Μεταπτυχιακού	18	14,8	96,8
Απόφοιτος Διδακτορικού	0	0	96,8
Άλλο	4	3,2	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 3.Εκπαιδευτική βαθμίδα

Παρατηρούμε από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα ότι το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων που απάντησαν είναι απόφοιτοι Λυκείου με ποσοστό 29,5%, αμέσως μετά ακολουθούν οι Απόφοιτοι Πανεπιστημίου με ποσοστό 19,7% . Οι απόφοιτοι ΙΕΚ και οι απόφοιτοι ΤΕΙ αποτελούν το 16,4% του δείγματος έκαστος. Οι απόφοιτοι μεταπτυχιακού κατέχουν το 14,8% του δείγματος ενώ κανένας δεν απάντησε ότι είναι απόφοιτος διδακτορικού. Τέλος μόνο το 3,2% απάντησε ότι ανήκει σε κάποια άλλη εκπαιδευτική βαθμίδα. Παρακάτω θα απεικονίσουμε διαγραμματικά με τη μορφή πίτας τα στοιχεία του πίνακα 3.

Διάγραμμα 3.Εκπαιδευτική βαθμίδα

Η ερώτηση 4 των γενικών ερωτήσεων αναφέρεται στη θέση εργασίας την οποία κατέχουν στον οργανισμό οι συμμετέχοντες.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Λογιστής	40	32,79	32,79
Υπάλληλος οικονομικού τμήματος	36	29,50	62,29
Εσωτερικός ελεγκτής	0	0	62,29
Εξωτερικός ελεγκτής	4	3,28	65,57
Διευθυντής	2	1,64	67,21
Άλλο	40	32,79	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 4. Θέση την οποία κατέχετε

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα 4 εκείνοι που εργάζονται ως λογιστές αποτελούν το 32,79% του δείγματος, εκείνοι που εργάζονται στο οικονομικό τμήμα αποτελούν το 29,50%, κανένας δεν απάντησε ότι εργάζεται ως ελεγκτής ενώ ως εξωτερικός ελεγκτής εργάζεται το 3,28%. Μόλις το 1,64% απάντησε ότι εργάζεται ως Διευθυντής ενώ το 32,79% απάντησε ότι εκτελεί άλλη εργασία. Θα απεικονίσουμε διαγραμματικά τα αποτελέσματα σε μορφή πίτας.

Διάγραμμα 4.Θέση την οποία κατέχετε

Η ερώτηση πέντε των γενικών ερωτήσεων σχετίζεται με τον αριθμό των εργαζομένων του οργανισμού. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
0-5	20	16,7	16,7
6-20	40	33,3	50
21-50	24	20	70
51-100	10	8,3	78,3
101-200	4	3,3	81,6
0-201 και άνω	22	18,4	100
Σύνολο	122	100	

5.Αριθμός ατόμων που εργάζονται στον οργανισμό

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων 33,3% εργάζονται σε οργανισμούς που απασχολούν 6-20 εργαζόμενους, ποσοστό 20% εργάζονται σε οργανισμούς που απασχολούν 21-50 εργαζόμενους, ποσοστό 18,4 σε οργανισμούς που απασχολούν 201 άτομα και άνω, ποσοστό 16,7% σε οργανισμούς που απασχολούν 0-5 αριθμό εργαζομένων, ποσοστό 8,3% σε οργανισμούς που απασχολούν 51-100 εργαζομένους και ποσοστό 3,3% σε οργανισμούς που απασχολούν 101-200 εργαζομένους. Ακόμη 2 άτομα δεν απάντησαν καθόλου σε αυτή την ερώτηση. Ας δούμε παρακάτω και τη διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

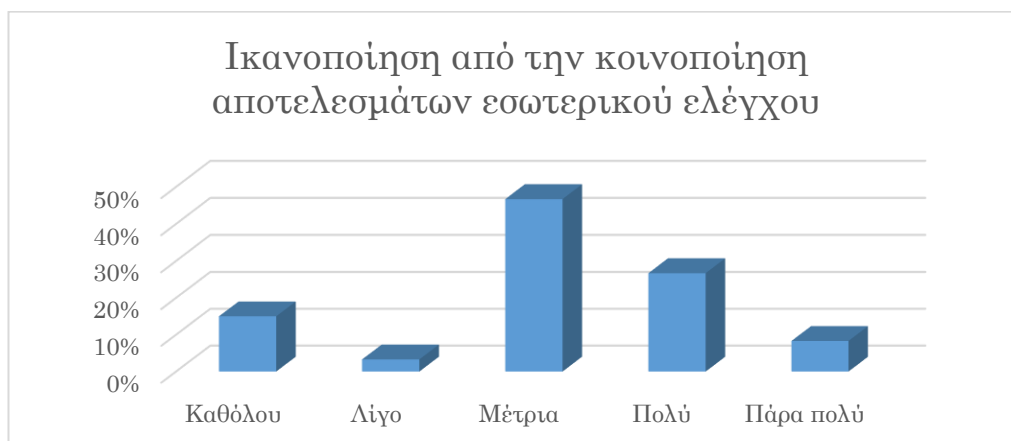
Διάγραμμα 5.Αριθμός ατόμων που εργάζονται στον οργανισμό

Η ερώτηση έξι βρίσκεται στο δεύτερο τμήμα του ερωτηματολογίου που αφορά τον εσωτερικό έλεγχο και οι απαντήσεις δίνονται σε κλίμακα από 1,Καθόλου, 2.Λίγο, 3.Μέτρια, 4.Πολύ,5.Πάρα πολύ. Θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	18	15	15
Λίγο	4	3,3	18,3
Μέτρια	56	46,7	65
Πολύ	32	26,7	91,7
Πάρα πολύ	10	8,3	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 6. Στον οργανισμό όπου εργάζεστε κοινοποιούνται ικανοποιητικά τα αποτελέσματα εσωτερικού ελέγχου;

Τα παραπάνω αποτελέσματα δείχνουν ότι το υψηλότερο ποσοστό 46,7% δηλαδή σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες δήλωσαν μέτρια ικανοποίηση για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στον οργανισμό όπου εργάζονται. Έπειτα το 26,7% δήλωσε πολύ ικανοποιημένο από την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων εσωτερικού ελέγχου ενώ το 15% δήλωσε ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο. Ακόμη παρατηρούμε μικρότερα ποσοστά να δηλώνουν λίγο ικανοποιημένα μόλις το 3,3% και πάρα πολύ ικανοποιημένα 8,3%.Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου στην ερώτηση. Συμπερασματικά ποσοστό μεγαλύτερο του 60% δήλωσε από μέτρια έως πολύ ικανοποιημένο από την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων εσωτερικού ελέγχου. Ας δούμε τα αποτελέσματα και διαγραμματικά.

Διάγραμμα6.Στον οργανισμό όπου εργάζεστε κοινοποιούνται αποτελεσματικά τα αποτελέσματα εσωτερικού ελέγχου;

Η ερώτηση επτά περιλαμβάνεται στο τμήμα ερωτήσεων που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	2	1,7	1,7
Λίγο	28	23,3	25
Μέτρια	50	41,7	66,7
Πολύ	30	25	91,7
Πάρα πολύ	10	8,3	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 7. Διαθέτει ο εσωτερικός έλεγχος στον οργανισμό όπου εργάζεστε επαρκείς πόρους και μέσα;

Παρατηρούμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό ατόμων 41,7% απάντησε μέτρια στην ερώτηση αν εσωτερικός έλεγχος διαθέτει επαρκείς πόρους και μέσα. Έπειτα το 25% των ατόμων απάντησε πολύ στην ερώτηση αυτή ενώ το 23,3% απάντησε λίγο. Επίσης το 8,3% απάντησε πάρα πολύ που σημαίνει ότι ο οργανισμός όπου εργάζονται διαθέτει επαρκής πόρους και μέσα ενώ μόλις το 1,7% απάντησε ότι δεν διαθέτει καθόλου πόρους και μέσα. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου. Καταλήγουμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων δηλώνει από λίγο έως πολύ ικανοποιημένος από τους πόρους και μέσα που διατίθενται στον εσωτερικό έλεγχο.

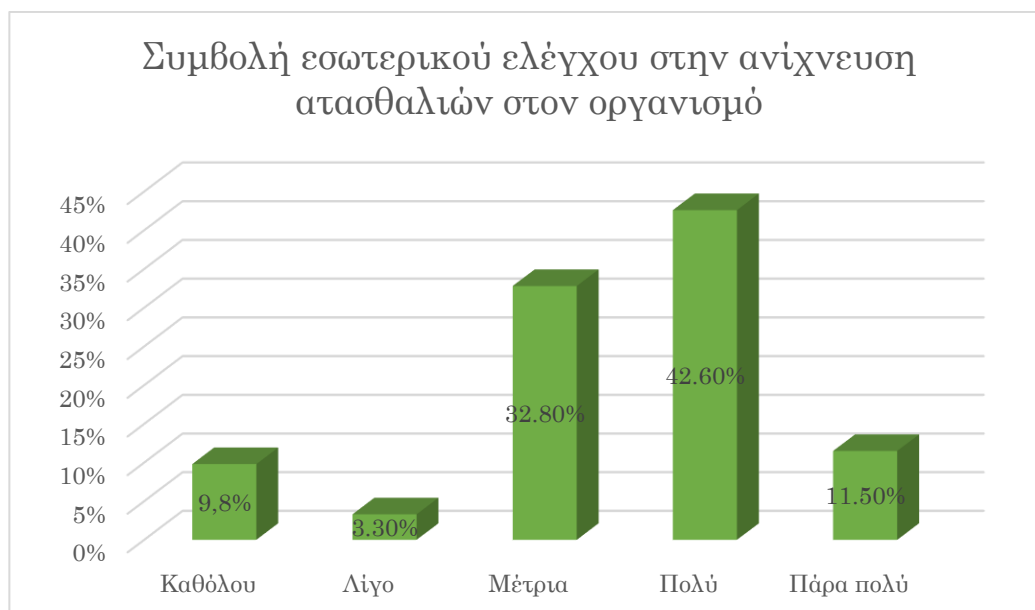
Διάγραμμα 7. Διαθέτει ο εσωτερικός έλεγχος στον οργανισμό όπου εργάζεστε επαρκείς πόρους και μέσα;

Η ερώτηση οχτώ που βρίσκεται στο δεύτερο τμήμα του ερωτηματολογίου αναφέρεται στη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου. Θα παραθέσουμε τα αποτελέσματα στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	12	9,8	9,8
Λίγο	4	3,3	13,1
Μέτρια	40	32,8	45,9
Πολύ	52	42,6	88,5
Πάρα πολύ	14	11,5	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 8. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση ατασθαλιών στον οργανισμό;

Παρατηρούμε από τα δεδομένα μας ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 42,6% δηλώνει ότι συμβάλει πολύ ο εσωτερικός έλεγχος στην ανίχνευση ατασθαλιών και το 32,8% δηλώνει ότι συμβάλει μέτρια. Έπειτα το 11,5% δηλώνει ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει πάρα πολύ στην ανίχνευση ατασθαλιών ενώ το 9,8% δηλώνει καθόλου και το 3,3% λίγο. Συμπερασματικά ένα πολύ σημαντικό ποσοστό 75,4% δίνει απαντήσεις από μέτρια έως πολύ.

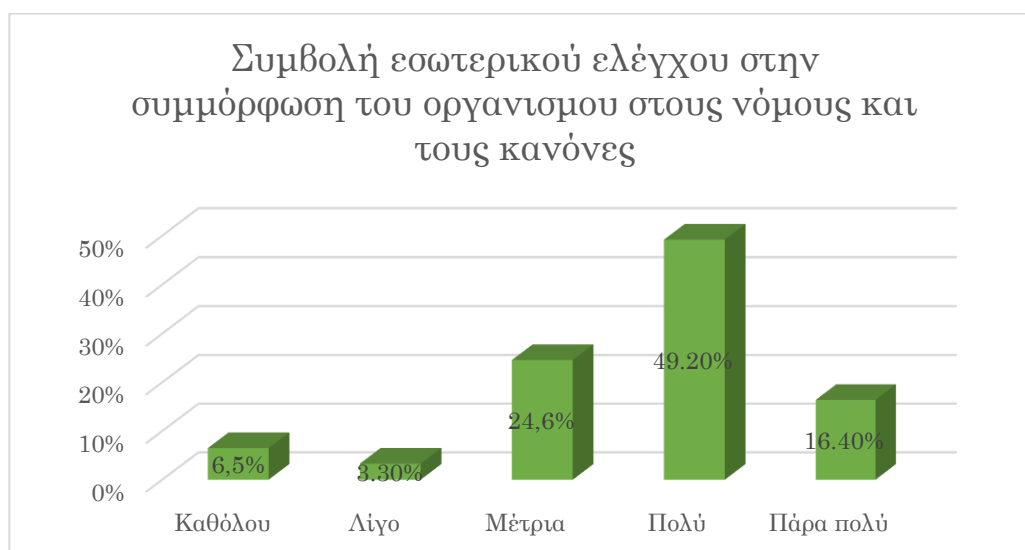
Διάγραμμα 8. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση ατασθαλιών στον οργανισμό;

Η ερώτηση εννέα συμπεριλαμβάνεται κι αυτή στο δεύτερο τμήμα του ερωτηματολογίου και αφορά την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν στον πίνακα που ακολουθεί.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	8	6,5	6,5
Λίγο	4	3,3	9,8
Μέτρια	30	24,6	34,4
Πολύ	60	49,2	83,6
Πάρα πολύ	20	16,4	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 9. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην συμμόρφωση του οργανισμού στους νόμους και τους κανόνες;

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα το υψηλότερο ποσοστό 49,2% δηλώνει ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει πολύ στην συμμόρφωση στους νόμους και τους κανόνες και το 24,6% δηλώνει ότι συμβάλει μέτρια. Ακόμη το 16,4% δηλώνει ότι συμβάλει πάρα πολύ ενώ το 6,5% καθόλου και μόνο το 3,3% λίγο. Καταλήγουμε ότι αρκετά περισσότεροι από τους μισούς δηλώνουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει από μέτρια έως πολύ στην συμμόρφωση στους νόμους και τους κανόνες. Στο παρακάτω γράφημα θα παρουσιάσουμε τη διαγραμματική απεικόνιση των δεδομένων.

Διάγραμμα 9. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην συμμόρφωση του οργανισμού στους νόμους και τους κανόνες;

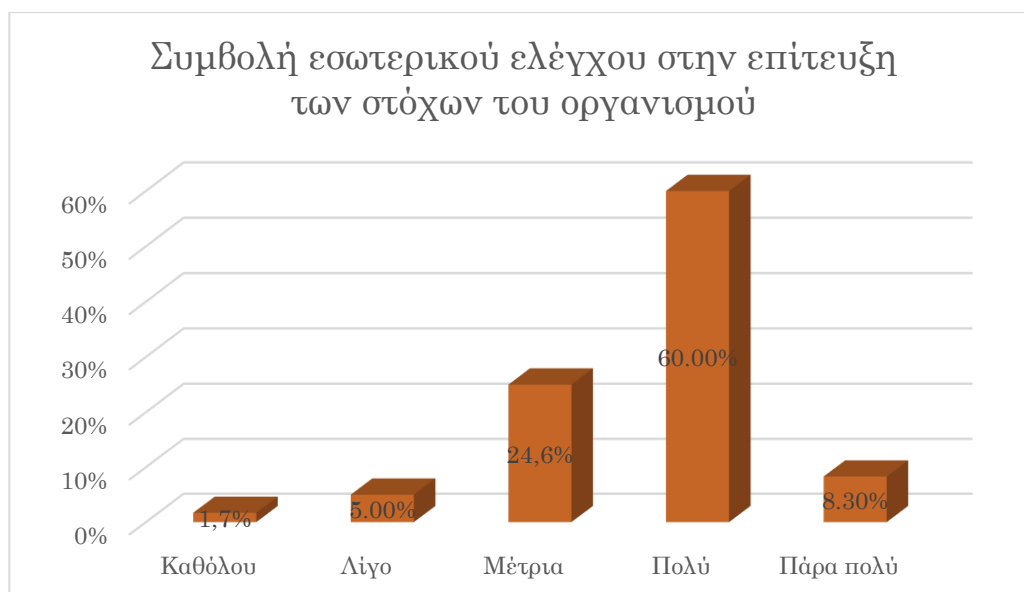

Η ερώτηση δέκα βρίσκεται στο δεύτερο τμήμα ερωτήσεων και αφορά τη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού. Παραθέτουμε τα ευρήματα στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	2	1,7	1,7
Λίγο	6	5	6,7
Μέτρια	30	25	31,7
Πολύ	72	60	91,7
Πάρα πολύ	10	8,3	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 10. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού;

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα το 60% δηλαδή περισσότεροι από τους μισούς απάντησαν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει πολύ στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού ενώ το 25% απάντησαν ότι συμβάλει μέτρια. Επίσης το 8,3% απάντησε ότι συμβάλει πάρα πολύ, το 5% απάντησε ότι συμβάλει λίγο και μόλις το 1,7% απάντησε ότι δεν συμβάλει καθόλου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου σε αυτή την ερώτηση. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 10. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην επίτευξη των στόχων οργανισμού;

Η ερώτηση έντεκα βρίσκεται στο δεύτερο τμήμα του ερωτηματολογίου και αφορά την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην πρόβλεψη και αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	6	5,1	5,1
Λίγο	18	15,3	20,4
Μέτρια	46	39	59,4
Πολύ	38	32,2	91,6
Πάρα πολύ	10	8,4	100
Σύνολο	118	100	

Πίνακας 11. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών;

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα το υψηλότερο ποσοστό 39% απάντησε ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει μέτρια στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών και το 32,2% απάντησε ότι συμβάλει πολύ. Το 15,3% των εργαζομένων απάντησε ότι συμβάλει λίγο, το 8,4% ότι συμβάλει πάρα πολύ και μόνο το 5,1% απάντησε ότι δεν συμβάλει καθόλου. Παρατηρούμε ότι το 71,2% απάντησε από μέτρια έως πολύ. Τέσσερα άτομα δεν απάντησαν καθόλου στην ερώτηση αυτή. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

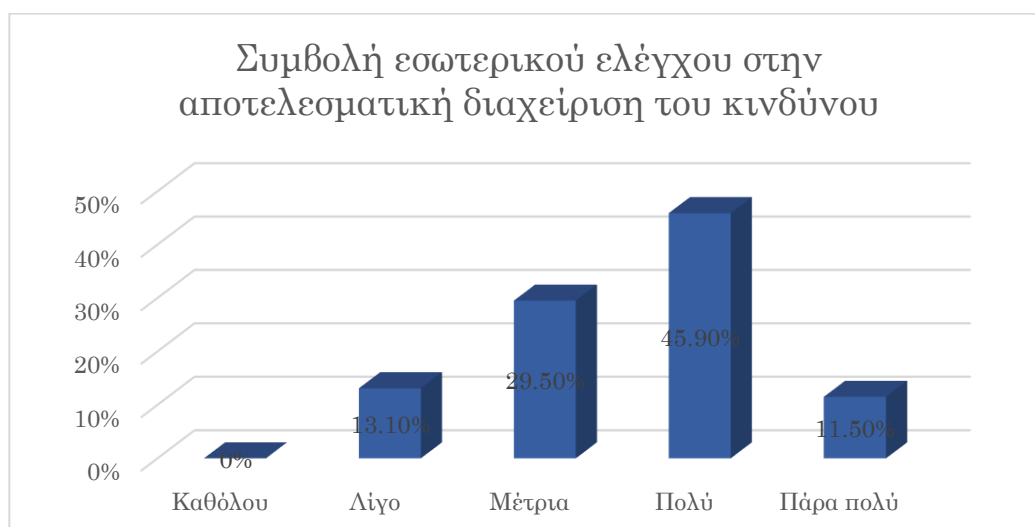
Διάγραμμα 11. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών;

Η ερώτηση δώδεκα του δεύτερου τμήματος του ερωτηματολογίου αναφέρεται στη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	0	0	0
Λίγο	16	13,1	23,1
Μέτρια	36	29,5	42,6
Πολύ	56	45,9	88,5
Πάρα πολύ	14	11,5	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 12. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του προηγούμενου πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό 45,9% των εργαζομένων απάντησαν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει πολύ στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου και το 29,5% ότι συμβάλει μέτρια. Το 11,5% απάντησε ότι συμβάλει πάρα πολύ, το 13,1% λίγο και δεν απάντησε κανείς ότι δεν συμβάλει καθόλου στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου. Παρατηρούμε ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά έχουν απαντήσει από μέτρια έως πολύ. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

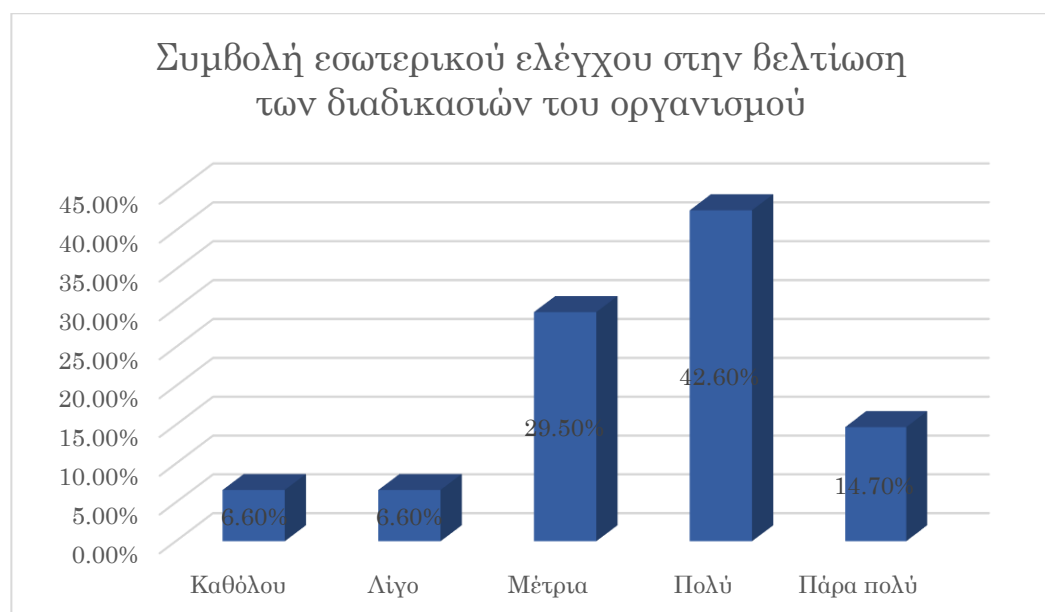
Διάγραμμα 12.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου;

Η ερώτηση δεκατρία του δεύτερου τμήματος του ερωτηματολογίου αφορά την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	8	6,6	6,6
Λίγο	8	6,6	13,2
Μέτρια	36	29,5	42,7
Πολύ	52	42,6	85,3
Πάρα πολύ	18	14,7	100
Σύνολο	122	100	

Πίνακας 13. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού;

Σύμφωνα με τον προηγούμενο πίνακα το υψηλότερο ποσοστό 42,6% απάντησε ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει πολύ στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού και αμέσως μετά το ποσοστό 29,5% απάντησε ότι συμβάλει μέτρια. Το 14,7% απάντησε ότι συμβάλει πάρα πολύ, το 6,6% ότι συμβάλει λίγο και άλλο 6,6% απάντησε ότι δεν συμβάλει καθόλου. Πάλι το μεγαλύτερο μέρος των απαντήσεων κυμαίνεται από μέτρια έως πολύ. Έπεται η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

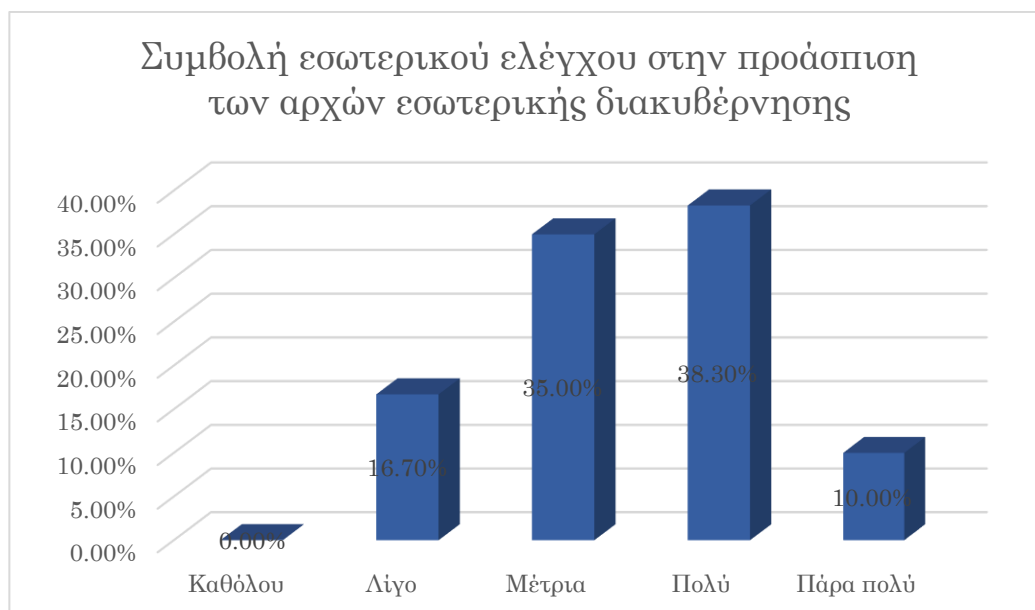
Διάγραμμα 13. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού;

Η ερώτηση δεκατέσσερα του δεύτερου τμήματος του ερωτηματολογίου αναφέρεται στη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην προάσπιση των αρχών εσωτερικής διακυβέρνησης. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	0	0	0
Λίγο	20	16,7	16,7
Μέτρια	42	35	51,7
Πολύ	46	38,3	90
Πάρα πολύ	12	10	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 14.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην προάσπιση των αρχών εσωτερικής διακυβέρνησης;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα το 38,3% απάντησε ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει πολύ στην προάσπιση των αρχών εσωτερικής διακυβέρνησης και το 35% απάντησε ότι συμβάλει μέτρια. Το 16,7% απάντησε ότι συμβάλει λίγο, το 10% ότι συμβάλει πάρα πολύ και κανείς δεν απάντησε ότι δεν συμβάλει καθόλου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου την ερώτηση αυτή.

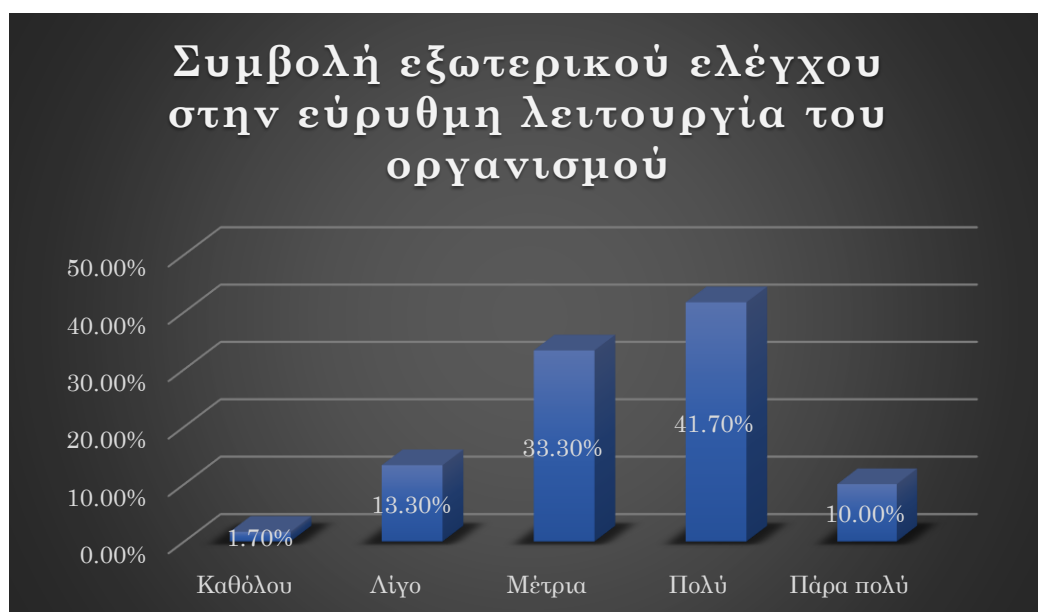
Διάγραμμα 14. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην προάσπιση των αρχών εσωτερικής διακυβέρνησης;

Η ερώτηση δεκαπέντε του τρίτου τμήματος του ερωτηματολογίου αφορά στη συμβολή του εξωτερικού ελέγχου στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	2	1,7	1,7
Λίγο	16	13,3	15
Μέτρια	40	33,3	48,3
Πολύ	50	41,7	90
Πάρα πολύ	12	10	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 15. Συντελεί ο εξωτερικός έλεγχος στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού όπου εργάζεστε;

Παρατηρούμε ότι το 41,7% των εργαζομένων απάντησαν ότι ο εξωτερικός έλεγχος συμβάλει πολύ στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού και 33,3% ότι συμβάλει μέτρια. Επίσης το 13,3% απάντησε ότι συμβάλει λίγο, το 10% απάντησε ότι συμβάλει πάρα πολύ και μόλις το 1,7% απάντησε ότι δεν συμβάλει καθόλου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου την συγκεκριμένη ερώτηση. Βλέπουμε ότι το πλήθος των απαντήσεων επικεντρώνεται από μέτρια έως πολύ. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 15. Συντελεί ο εξωτερικός έλεγχος στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού όπου εργάζεστε;

Η ερώτηση δεκαέξι του τρίτου τμήματος του ερωτηματολογίου αφορά στη συμβολή του εξωτερικού ελέγχου στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού. Ακολουθεί ο πίνακας των αποτελεσμάτων.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	8	6,7	6,7
Λίγο	20	16,7	23,4
Μέτρια	44	36,7	60,1
Πολύ	34	28,3	88,4
Πάρα πολύ	14	11,6	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 16. Συμβάλει ο εξωτερικός έλεγχος στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού;

Παρατηρούμε ότι το 36,7% των εργαζομένων απάντησαν ότι ο εξωτερικός έλεγχος συμβάλει μέτρια στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού και το 28,3% απάντησαν ότι συμβάλει πολύ. Ακόμη το 11,6% απάντησε ότι συμβάλει πάρα πολύ, το 16,7% ότι συμβάλει λίγο και μόνο το 6,7% απάντησε ότι δεν συμβάλει καθόλου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου την ερώτηση. Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα διαγραμματικά.

Διάγραμμα 16. Συμβάλει ο εξωτερικός έλεγχος στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού;

Η ερώτηση δεκαεπτά του ερωτηματολογίου αναφέρεται στη βοήθεια του εξωτερικού ελέγχου στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους. Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	8	6,7	6,7
Λίγο	10	8,3	15
Μέτρια	28	23,3	38,3
Πολύ	56	46,7	85
Πάρα πολύ	18	15	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 17. Βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα το 46,7% δηλώνει ότι ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει πολύ στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους και το 23,3% δηλώνει ότι βοηθάει μέτρια. Επίσης το 15% δηλώνει ότι βοηθάει πάρα πολύ, το 8,3% ότι βοηθάει λίγο και το 6,7% δηλώνει ότι δεν βοηθάει καθόλου. Στην ερώτηση δεν απάντησαν δύο άτομα. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 17. Βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους;

Η ερώτηση δεκαοχτώ που βρίσκεται στο τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου αφορά τη βοήθεια του εξωτερικού ελέγχου στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος του οργανισμού. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	12	10	10
Λίγο	22	18,3	28,3
Μέτρια	24	20	48,3
Πολύ	54	45	93,3
Πάρα πολύ	8	6,7	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 18. Βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος του οργανισμού;

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα ποσοστό 45% απάντησε ότι ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει πολύ στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος του οργανισμού και το 20% ότι βοηθάει μέτρια. Το 18,3% απάντησε ότι βοηθάει λίγο, το 6,7% ότι βοηθάει πάρα πολύ και το 10% ότι δεν βοηθάει καθόλου. Δεν απάντησαν δύο άτομα στην συγκεκριμένη ερώτηση. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 18. Βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος του οργανισμού;

Η ερώτηση δεκαεννέα του τρίτου τμήματος του ερωτηματολογίου αναφέρεται στο αν εξασφαλίζει ο εξωτερικός έλεγχος την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	4	3,3	3,3
Λίγο	16	13,3	16,6
Μέτρια	30	25	44,9
Πολύ	56	46,7	91,6
Πάρα πολύ	14	11,7	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 19. Εξασφαλίζει ο εξωτερικός έλεγχος την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού;

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα ποσοστό 46,7% δηλώνει ότι ο εξωτερικός έλεγχος εξασφαλίζει πολύ την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού και το 25% ότι την εξασφαλίζει μέτρια. Το 13,3% δηλώνει ότι την εξασφαλίζει λίγο, το 11,7% ότι την εξασφαλίζει πάρα πολύ και μόλις το 3,3% ότι δεν εξασφαλίζει την ακεραιότητα του οργανισμού. Δύο άτομα δεν απάντησαν την ερώτηση.

Διάγραμμα 19. . Εξασφαλίζει ο εξωτερικός έλεγχος την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού;

Η ερώτηση είκοσι που ανήκει στο τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου αναφέρεται στην αύξηση από τον εξωτερικό έλεγχο της εγκυρότητας των δημοσιοποιημένων λογιστικών καταστάσεων του οργανισμού. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	12	10,2	10,2
Λίγο	8	6,8	17
Μέτρια	34	28,8	45,8
Πολύ	56	47,5	93,3
Πάρα πολύ	8	6,7	100
Σύνολο	118	100	

Πίνακας 20.Αυξάνει ο εξωτερικός έλεγχος την εγκυρότητα των δημοσιοποιημένων λογιστικών καταστάσεων του οργανισμού;

Παρατηρούμε ότι ποσοστό 47,5% απάντησε ότι ο εξωτερικός έλεγχος αυξάνει πολύ την εγκυρότητα των δημοσιοποιημένων λογιστικών καταστάσεων του οργανισμού και 28,8% ότι αυξάνει μέτρια την εγκυρότητα. Το 6,8% απάντησε ότι αυξάνει λίγο την εγκυρότητα των λογιστικών καταστάσεων , το 6,7% ότι την αυξάνει πάρα πολύ και το 10,2% ότι δεν αυξάνει καθόλου την εγκυρότητα των λογιστικών καταστάσεων. Τέσσερα άτομα δεν απάντησαν καθόλου την ερώτηση.

Διάγραμμα 20.Αυξάνει ο εξωτερικός έλεγχος την εγκυρότητα των δημοσιοποιημένων λογιστικών καταστάσεων του οργανισμού;

Η ερώτηση είκοσι ένα του τρίτου τμήματος του ερωτηματολογίου αφορά το αν διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές. Τα αποτελέσματα δίνονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	14	11,9	11,9
Λίγο	18	15,3	27,2
Μέτρια	28	23,7	50,9
Πολύ	50	42,4	93,3
Πάρα πολύ	8	6,7	100
Σύνολο	118	100	

Πίνακας 21.Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα ποσοστό 42,4% απάντησε ότι ο εξωτερικός έλεγχος διευκολύνει πολύ την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές και το 23,7% ότι διευκολύνει μέτρια. Το 15,3% απάντησε ότι διευκολύνει λίγο την άντληση κεφαλαίων , το 6,7% ότι διευκολύνει πολύ και το 11,9% ότι δεν διευκολύνει καθόλου. Τέσσερα άτομα δεν απάντησαν καθόλου στην ερώτηση. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 21.Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές;

Η ερώτηση είκοσι δύο που βρίσκεται στο τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου αφορά στη διευκόλυνση του φορολογικού ελέγχου από τον εξωτερικό έλεγχο των βιβλίων του οργανισμού. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	10	8,3	8,3
Λίγο	12	10	18,3
Μέτρια	28	23,3	41,6
Πολύ	54	45	86,6
Πάρα πολύ	16	13,4	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 22.Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων του οργανισμού;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα ποσοστό 45% δηλώνει ότι ο εξωτερικός έλεγχος διευκολύνει πολύ τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων του οργανισμού και ποσοστό 23,3% δηλώνει ότι διευκολύνει μέτρια. Ποσοστό 13,4% δηλώνει ότι διευκολύνει πάρα πολύ την διενέργεια του φορολογικού ελέγχου, ποσοστό 10% ότι διευκολύνει λίγο και ποσοστό 8,3% ότι δεν διευκολύνει καθόλου τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου.

Διάγραμμα 22.Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων του οργανισμού;

Η ερώτηση είκοσι τρία που βρίσκεται στο τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου αφορά το κόστος του εξωτερικού ελέγχου και αν αυτό καλύπτεται από τα αποτελέσματα που επιφέρει. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	12	10,2	10,2
Λίγο	16	13,6	23,8
Μέτρια	42	35,6	59,4
Πολύ	36	30,5	89,9
Πάρα πολύ	12	10,1	100
Σύνολο	118	100	

Πίνακας 23. Το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται από τα αποτελέσματα που επιφέρει;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα ποσοστό 35,6% απάντησε ότι το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται μέτρια από τα αποτελέσματα που επιφέρει και το 30,5% απάντησε ότι καλύπτεται πολύ. Ποσοστό 13,6% απάντησε ότι το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται λίγο, ποσοστό 10,1% ότι καλύπτεται πάρα πολύ και ποσοστό 10,2% απάντησε ότι δεν καλύπτεται καθόλου. Τέσσερα άτομα δεν απάντησαν καθόλου στη συγκεκριμένη ερώτηση. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 23. Το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται από τα αποτελέσματα που επιφέρει;

Η ερώτηση είκοσι τέσσερα που βρίσκεται στο τέταρτο και τελευταίο τμήμα του ερωτηματολογίου αναφέρεται στο κατά πόσο βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	2	1,7	1,7
Λίγο	8	6,7	8,4
Μέτρια	44	36,7	45,1
Πολύ	50	41,7	86,8
Πάρα πολύ	16	13,2	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 24.Ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα ποσοστό 41,7% απάντησε ότι ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει πολύ στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και το 36,7% ότι βοηθάει μέτρια. Ποσοστό 13,2 απάντησε ότι ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει πάρα πολύ στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, ποσοστό 6,7% ότι βοηθάει λίγο και ποσοστό μόλις 1,7% ότι δεν βοηθάει καθόλου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου σε αυτήν την ερώτηση. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 24.Ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου;

Η ερώτηση είκοσι πέντε που βρίσκεται στο τέταρτο τμήμα του ερωτηματολογίου αφορά τη συνεργασία του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου με γνώμονα την μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	4	3,4	3,4
Λίγο	14	12,1	15,5
Μέτρια	30	25,9	41,4
Πολύ	50	43,1	84,5
Πάρα πολύ	18	15,5	100
Σύνολο	116	100	

Πίνακας 25.Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα τη μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό;

Σύμφωνα με τον πίνακα ποσοστό 43,1% απάντησε ότι ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται πολύ με γνώμονα τη μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό και ποσοστό 25,9% απάντησε ότι συνεργάζονται μέτρια. Ποσοστό 15,5% απάντησε ότι συνεργάζονται πάρα πολύ, ποσοστό 12,1% ότι συνεργάζονται λίγο και ποσοστό 3,4% ότι δεν συνεργάζονται καθόλου. Έξι συμμετέχοντες δεν απάντησαν καθόλου στην ερώτηση αυτή. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

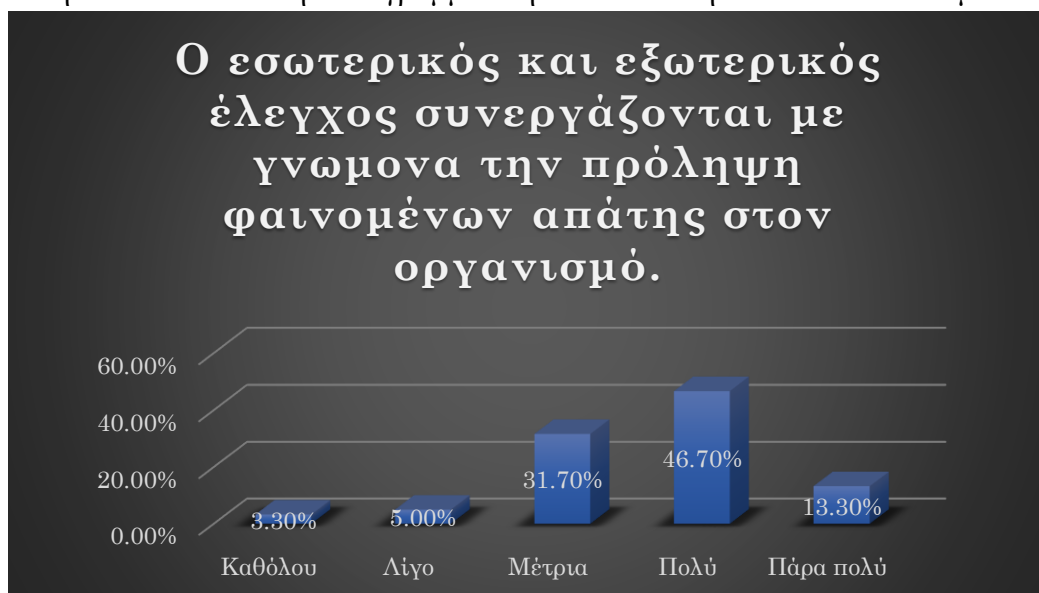
Διάγραμμα 25.Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα τη μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό;

Η ερώτηση είκοσι έξι που είναι και η τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου αναφέρεται στο κατά πόσο συνεργάζονται ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος με γνώμονα την πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

	Συχνότητα	Ποσοστό%	Αθροιστικό ποσοστό%
Καθόλου	4	3,3	3,3
Λίγο	6	5	8,3
Μέτρια	38	31,7	40
Πολύ	56	46,7	86,7
Πάρα πολύ	16	13,3	100
Σύνολο	120	100	

Πίνακας 26.Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα τη πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα ποσοστό 46,7% απάντησε ότι ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται πολύ με γνώμονα την πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό και ποσοστό 31,7% απάντησε ότι συνεργάζονται μέτρια. Ποσοστό 13,3% απάντησε ότι συνεργάζονται πάρα πολύ, ποσοστό 5% απάντησε ότι συνεργάζονται λίγο και ποσοστό 3,3% απάντησε ότι δεν συνεργάζονται καθόλου. Δύο άτομα δεν απάντησαν καθόλου την ερώτηση αυτή. Ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 26. Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα τη πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Συμπεράσματα έρευνας

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας ένα υψηλό ποσοστό 46,7% απάντησε μέτρια και 26,7% απάντησε πολύ στο αν κοινοποιούνται αποτελεσματικά τα αποτελέσματα του εσωτερικού ελέγχου που μας δείχνει μια σχετικά θετική ανταπόκριση με περιθώρια βελτίωσης. Ποσοστό 41,7% απάντησε μέτρια, ποσοστό 25% απάντησε πολύ ενώ ποσοστό 23,3% απάντησε λίγο στο αν διαθέτει επαρκείς πόρους και μέσα ο εσωτερικός έλεγχος κάτι που σημαίνει ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη σημασία σε αυτόν τον τομέα από τις εταιρείες. Ακόμη λίγοι απάντησαν λίγο η καθόλου ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό 42,6% απάντησε πολύ για το αν συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στην ανίχνευση ατασθαλιών που δείχνει ότι όντως υπάρχει θετικός αντίκτυπος του εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση απάτης. Όπως επισημαίνουν οι Waled, Hasri και Ahmed (2023) η δέσμευση επαρκών πόρων και ο σχεδιασμός ελέγχου με την μορφή υποστήριξης ανώτατης διοίκησης βελτιώνουν τον εσωτερικό έλεγχο στον μετριασμό του κινδύνου απάτης και οι δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου έχουν την λειτουργία κρίσιμων οργανωτικών παραγόντων στον περιορισμό της απάτης. Στο αν συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στη συμμόρφωση του οργανισμού στους νόμους και τους κανόνες το πλήθος των απαντήσεων κυμαίνεται από μέτρια έως πάρα πολύ κάτι που έρχεται σε συμφωνία με την μελέτη που διεξήγαγε ο Khanam (2024) με σκοπό να αξιολογήσει τους καθοριστικότερους παράγοντες στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στον τραπεζικό τομέα του Μπαγκλαντές και επισήμανε ότι οι τράπεζες που έχουν πιο καλή ποιότητα στο σύστημα ελέγχου με συμμόρφωση σε νόμους και κανόνες έχουν πιο αποτελεσματικό εσωτερικό έλεγχο. Ένα πολύ υψηλό ποσοστό της τάξεως του 60% απάντησε ότι απάντησαν πολύ στο αν συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού, μια ισχυρά θετική απόκριση για την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στο πεδίο αυτό. Επίσης ποσοστό 39% απάντησε μέτρια και ποσοστό 32,2% απάντησε πολύ στο αν συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στην πρόβλεψη και αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών μια επίσης θετική απόκριση για τη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου. Ακόμη από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στη διαχείριση κινδύνου κάτι που συμπεραίνεται και από τους Stewart και Kent (2006) που μέσω της μελέτης που πραγματοποίησαν συμπεραίνουμε ότι υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου. Ποσοστό 29,5% απάντησε μέτρια και ποσοστό 42,6% απάντησε πολύ στο αν συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού ένα σχετικά θετικό αποτέλεσμα για τη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου και σε αυτό το πεδίο. Οι Chambers και Ondar (2015) καταλήγουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης μπορεί να οδηγήσει σε πιο αποτελεσματικό εσωτερικό έλεγχο και

να διασφαλίσει με αξιοπιστία τα διοικητικά συμβούλια, πράγμα που συμφωνεί με τις σχετικά θετικές απαντήσεις που λάβαμε για το αν ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην προώθηση των αρχών εταιρικής διακυβέρνησης.

Στην ερώτηση αν συντελεί ο εξωτερικός έλεγχος στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού ποσοστό 41,7% απάντησε πολύ και ποσοστό 33,3% μέτρια οπότε θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο εξωτερικός έλεγχος συμβάλει αρκετά στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας. Ποσοστό 36,7% απάντησε μέτρια, ποσοστό 28,3% απάντησε πολύ ποσοστό 11,6% απάντησε πάρα πολύ στο αν συμβάλει ο εξωτερικός έλεγχος στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού κάτι που δείχνει μια σχετικά θετική ανταπόκριση. Στην ερώτηση αν βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους ποσοστό 46,7% απάντησε πολύ και ποσοστό 15% πάρα πολύ, στην ερώτηση αν αυξάνει την εγκυρότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ποσοστό 47,5% απάντησε πολύ και ποσοστό 6,7% πάρα πολύ, στην ερώτηση αν διευκολύνει την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές ποσοστό 42,4% απάντησε πολύ και ποσοστό 6,7% πάρα πολύ και αν διευκολύνει το φορολογικό έλεγχο ποσοστό 45% απάντησε πολύ και ποσοστό 13,4% πάρα πολύ παρατηρείται λοιπόν θετική ανταπόκριση από τους ερωτώμενους σε αυτά τα ερωτήματα κάτι που σχετικά επιβεβαιώνεται και από την έρευνα που διεξάγει ο Alsmady (2022) κατά την οποία η ποιότητα του ελέγχου καθιστά τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις πιο αξιόπιστες και μειώνει την ασυμμετρία πληροφόρησης. Στην ερώτηση αν το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται από τα αποτελέσματα που επιφέρει το μεγαλύτερο μέρος των απαντήσεων κυμαίνεται από μέτρια έως πολύ. Σύμφωνα με τους Yeng, Clement, Solomon & Opprong (2024) οι υψηλότερες αμοιβές των εξωτερικών ελεγκτών αυξάνουν τη ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και καλεί μάλιστα στην αύξηση των αμοιβών τηρώντας τις ηθικές αρχές με σκοπό τη βελτίωση του έργου τους. Στην ερώτηση αν βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε πολύ θετικά. Στην ερώτηση αν εξασφαλίζει ο εξωτερικός έλεγχος την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε πολύ θετικά. Οι Sahla και Ardianto (2023) τονίζουν ότι οι ελεγκτές έχουν την τάση διατήρησης της ηθικής κατά τη διαδικασία του ελέγχου κάτι που ωθεί και τους οργανισμούς να βελτιώνουν τον κώδικα δεοντολογίας τους.

Στην ερώτηση αν ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου ποσοστό 36,7% απάντησε μέτρια και ποσοστό 41,7% απάντησε πολύ που δείχνει πολύ θετική ανταπόκριση των ερωτώμενων. Ακόμη ποσοστό 43,1% απάντησε πολύ και ποσοστό 15,5% απάντησε πάρα πολύ για το αν συνεργάζονται ο εξωτερικός και ο εσωτερικός έλεγχος με γνώμονα τη μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό που δείχνει

ότι οι ερωτώμενοι ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά. Τέλος στην ερώτηση αν ο εξωτερικός και ο εσωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα την πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό παρατηρούμε επίσης θετική ανταπόκριση με τους ερωτώμενους να απαντούν σε ποσοστό 46,7% πολύ και σε ποσοστό 13,3% πάρα πολύ. Θα πρέπει να αναφέρουμε εδώ ότι οι Al-Twajry, Brierley και Gwilliam (2004) μέσω της έρευνας που διεξήγαγαν καταλήγουν ότι στη Σαουδική Αραβία οι εσωτερικοί ελεγκτές θεωρούν περιορισμένοι τη συνεργασία μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου ενώ οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι πιο πρόθυμοι να συνεργαστούν όταν υπάρχει υψηλή ποιότητα εσωτερικού ελέγχου.

5.2 Περιορισμοί έρευνας

Η εν λόγω έρευνα υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς. Αρχικά τα ερωτηματολόγια έχουν σταλεί ηλεκτρονικά και δεν μπορούμε να είμαστε βέβαιοι αν έχουν απαντηθεί από τα ίδια τα άτομα στα οποία στάλθηκαν. Έπειτα υπάρχει περιορισμός στη γεωγραφικό εύρος αποστολής των ερωτηματολογίων το οποίο μπορεί να μην είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικό. Τέλος η ανάλυση των δεδομένων έχει περιοριστεί στην απλή περιγραφική στατιστική και όχι σε κάποιο πιο εξειδικευμένο μοντέλο ανάλυσης δεδομένων. Γι' αυτό συστήνεται περαιτέρω διερεύνηση του θέματος.

Ελληνική βιβλιογραφία

- Ζωίτσας, Α. , (2017),*Σύγχρονη Ελεγκτική & Ελεγκτικός κίνδυνος*, Εκδόσεις σοφία.
- Harrison ,Horngren and Thomas, (2015),*Χρηματοοικονομική Λογιστική*, Cyprus: Broken Hill publishers ltd.
- Needles ,Powers and Crosson, (2016), *Εισαγωγή στη Λογιστική*, Cyprus: Broken Hill publishers ltd.

Ξένη Βιβλιογραφία

- Abbott, L., Parker, S. & Peters, G. (2012), Internal Audit Assistance and External Audit Timeliness., *Auditing: A journal of Practice and Theory*, 31(4), 3-20.
- Alsmady, A., (2022), Quality of financial reporting, external audit, and earnings power and companies performance: The case of Gulf Corporate Council Countries. *Research in Globalization*, (5).
- Al-Duwaila, N. & Al-Mutairi, A. (2023) Problems Facing External Auditors In Kuwait. *Asian Social Science*, 19 (4). p. 45.
- Al-Twajjry, A., Brierley, J., & Gwilliam, D. (2004). An examination of the relationship between internal and external audit in the Saudi Arabian corporate sector. *Managerial Auditing Journal*, 19 (7).
- Anaman, P. D., Ahmed, I. A., Appiah-Oware, F., & Somiah-Quaw, F. (2023). External Auditors' Impact on Corporate Governance of Unlisted Firms: A Developing Country Perspective. *SEISENSE Business Review*, 3(1), 22-36
- Betti, N. & Sarens, G. (2020) Understanding the internal audit function in a digitalized business environment. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 17(2).

- Bonrath, A. & Eulerich, M. (2024) Internal auditing's role in preventing and detecting fraud: An empirical analysis. *International journal of auditing*,28(4)
- Chambers, A.D., & Odar, M. (2015). A new vision for internal audit. *Managerial Auditing journal*, 30(1).
- Dimitrijevic, D., Jovcovic, B. & Milutinovic, S., (2021). The scope and limitations of external audit in detecting frauds in company's operations. *Journal of Financial Crime*, (28)3.
- Goodwin-Stewart, J., & Kent, P. (2006). The use of internal audit by Australian companies. , *Managerial Auditing journal*, 21(1).
- Hasan, SWU. , Kiran, S., Gul, S., Khatatbeh, IN and Zainab, B. (2023). The perception of accountants/auditors on the role of corporate governance and information technology in fraud detection and prevention. *Journal of Financial Reporting and Accounting* .22(2).
- Hull, R., (2022) Factors Affecting Internal Audit Effectiveness: Empirical Evidence from Vietnam. *International Journal of Financial Studies*, 10 (2), 37.
- Kassem, R., (2023) External auditors' use and perceptions of fraud factors in assessing fraudulent financial reporting risk (FFRR): Implications for audit policy and practice. *Security Journal*, (37) pp 875-902.
- Khanam, Z. (2024) Effectiveness of internal auditing from the lens of internal audit factors: empirical findings from the banking sector of Bangladesh. *Journal of Financial Crime*, 31(6).
- Mariyani, D., (2024). The Influence of Ethical Leadership on the Quality of External Audits: A Business Management Perspective. *Journal of Contemporary Administration and Management*, 2(2).
- Munro, L. & Stewart, J (2011). External auditors' reliance on internal auditing: further evidence. *Managerial Auditing Journal*, 26(6).
- Nguyen, P., Kend, M., & Quang Le, D. (2024). Digital transformation in Vietnam: the impacts on external auditors and their practices. *Pacific Accounting Review*, 36(1).
- Pramukti, A. (2024). Internal versus external audit: a qualitative perspective. *Golden Ratio of Auditing Research*, 4 (2), 78 - 88. <https://doi.org/10.52970/grar.v4i2.392>
- Quick, R. & Henrizi, P. (2019), Experimental evidence on external reliance on the internal audit, *Review of Managerial Science*, 13. p. 1143-1176.
- Sahla, W. & Ardianto, A. Ethical values and auditors fraud tendency perception: testing of fraud pentagon theory. *Journal of Financial Crime*, 30(4).

- Saidin, Z., (2014), Does Reliance on Internal Auditors' Work Reduced the External Audit Cost and External Audit Work?, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*,164,P.641-646.
- Sangkala, M. (2024). The importance of coordination between internal and external control in the administrative procedure. , *Transekonomika: Akuntansi. Bisnis Dan Keuangan.*, 4 (3), 264-273.
- Waled, A., Hasri, M. & Ahmed, K. (2023). Risk management, top management support, internal audit activities and fraud mitigation. *Journal of Financial Crime*, 30(2)
- Yeng, Clement, Solomon & Oppong (2024) *Audit Independence and Financial Reporting Quality: An Insight from Sub-Saharan African Stock Markets*. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 12 (5). Pp.1-16.
- Zain, M., Zaman, M. & Mohamed, Z. (2015). The Effect of Internal Audit Function Quality and Internal Audit Contribution to External Audit on Audit Fees. *International journal of auditing*,19(3)

Ιστοσελίδες

- Καββαθάς, Σ.,(2024),Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος:Διαφορές και ομοιότητες στη σύγχρονη εποχή, <https://www.accountancygreece.gr> [Πρόσβαση 13/2/2025]
- Καμινάρης, Β.,(2022),Ποιο είναι το μέλλον του εξωτερικού ελέγχου;, <https://kpmg.com/gr/el/home/insights/2022/11/poio-einai-to-mellon-tou-exoterikou-elegxou.html>, [Πρόσβαση 19/2/2025]
- Μάρκου, Μ.,(2023), Η σημασία του εσωτερικού ελέγχου στις επιχειρήσεις στη σύγχρονη εποχή, https://www.huffingtonpost.gr/entry/e-semasia-toe-esoterikoe-eleychoe-stis-epicheireseis-ste-seychrone-epoche_gr_63c6cb24e4b0b2e15074ca9d, [Πρόσβαση 18/2/2025]
- Σάββα, Ν.,(2023), Αποκαλύπτοντας Τον Κρίσιμο Ρόλο Του Εσωτερικού Ελέγχου Στην Σύγχρονη Επιχειρηματική Πραγματικότητα, <https://www.bakertilly.com.cy/el/2024.>, [Πρόσβαση 18/2/2025]
- Papastathis, P.,(2024),Ανεξαρτησία του Εσωτερικού Ελέγχου, <https://internalaudit.gr/anexartisia-tou-esoterikou-elegxou/>, [Πρόσβαση 17/2/2025]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α. Γενικές ερωτήσεις

1.Φύλο

Άντρας

Γυναίκα

Δεν επιθυμώ να απαντήσω

2.Ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκετε

18-25

26-35

36-45

46-55

56 ετών και άνω

3.Εκπαιδευτική βαθμίδα

Απόφοιτος Λυκείου

Απόφοιτος ΙΕΚ

Απόφοιτος ΤΕΙ

Απόφοιτος Πανεπιστημίου

Απόφοιτος Μεταπτυχιακού

Απόφοιτος Διδακτορικού

Άλλο

4.Θέση εργασίας την οποία κατέχεται

Λογιστής

Υπάλληλος Οικονομικού Τμήματος

Εσωτερικός Ελεγκτής

Εξωτερικός Ελεγκτής

Διευθυντής

Άλλο

5.Αριθμός ατόμων που εργάζονται στον οργανισμό

0-5

6-20

21-50

51-100

101-200

201 και άνω

Β.ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

(Οι απαντήσεις δίνονται σε κλίμακα από 1.Καθόλου, 2.Λίγο, 3.Μέτρια, 4.Πολύ, 5.Πάρα πολύ)

6.Στον οργανισμό όπου εργάζεστε κοινοποιούνται αποτελεσματικά τα αποτελέσματα εσωτερικού ελέγχου;

7.Διαθέτει ο εσωτερικός έλεγχος στον οργανισμό όπου εργάζεστε επαρκείς πόρους και μέσα;

8.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση ατασθαλιών στον οργανισμό;

9.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην συμμόρφωση του οργανισμού στους νόμους και τους κανόνες;

10.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού;

11.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών;

12.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου;

13.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στη βελτίωση των διαδικασιών του οργανισμού;

14.Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην προάσπιση των αρχών εσωτερικής διακυβέρνησης;

Γ.ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

(Οι απαντήσεις δίνονται σε κλίμακα από 1.Καθόλου, 2.Λίγο, 3.Μέτρια, 4.Πολύ, 5.Πάρα πολύ)

15.Συντελεί ο εξωτερικός έλεγχος στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού όπου εργάζεστε;

16.Συμβάλει ο εξωτερικός έλεγχος στην αύξηση της παραγωγικότητας του οργανισμού;

17.Βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας του οργανισμού απέναντι στους επενδυτές και τους μετόχους;

18. Βοηθάει ο εξωτερικός έλεγχος στην αναβάθμιση του λογιστικού συστήματος του οργανισμού;

19.Εξασφαλίζει ο εξωτερικός έλεγχος την ακεραιότητα της διοίκησης του οργανισμού;

20.Αυξάνει ο εξωτερικός έλεγχος την εγκυρότητα των δημοσιοποιημένων λογιστικών καταστάσεων του οργανισμού;

21.Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος την άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές;

22.Διευκολύνει ο εξωτερικός έλεγχος τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων του οργανισμού;

23.Το κόστος του εξωτερικού ελέγχου καλύπτεται από τα αποτελέσματα που επιφέρει;

Δ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

(Οι απαντήσεις δίνονται σε κλίμακα από 1.Καθόλου, 2.Λίγο, 3.Μέτρια, 4.Πολύ, 5.Πάρα πολύ)

24.Ο εξωτερικός έλεγχος βοηθάει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου;

25.Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα τη μείωση φαινομένων απάτης στον οργανισμό;

26.Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος συνεργάζονται με γνώμονα την πρόληψη φαινομένων απάτης στον οργανισμό.

Δήλωση περί μη λογοκλοπής

«Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/ δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.»